

This text is not in its final form yet and might undergo some revision. It has been checked thoroughly, but we do appreciate feedback. This text can be used at church, at home, at schools or in non-commercial publications. The translation was done especially for people who speak the Oltenian Ursari dialect

of Romani.

Please let us know if you are interested in having a printed book (roma_info@wycliffe.org). This work is released under the **Creative Commons, attribution, non-commercial no-derivatives 3.0 license**. You may copy and redistribute this work unmodified, in any medium or format, with appropriate attribution, under the same licence.

You may copy the text in its entirety or portions of it, providing the portions selected are not taken out of context.

You may not use this work for commercial purposes.

If you modify the text, you may not distribute it in any form or context.

Această lucrare nu este încă în forma ei finală, și este posibil ca să fie revizuită sau corectată în viitor. A fost verificată cu atenție, dar am fi recunoscători dacă ne-ați aduce la cunoștință orice greșală. Textul poate fi folosit în biserică, acasă, în școli sau în publicații necomerciale. Această traducere a fost pregătită pentru vorbitorii de limba romani (ursarilor din Oltenia).

Vă rugăm să ne contactați la roma_info@wycliffe.org dacă v-ar fi de folos o carte tipărită. Această lucrare vă este pusă la dispoziție sub **Licența Creative Commons Atribuire-Necomercial-FărăModificări 3.0**. Puteți să copiați și redistribuiți această lucrare doar nemodificat, în orice mediu sau format, cu atribuție potrivită, sub aceeași licență. Puteți copia textul în întregime sau în parte, dacă porțiunile selectate nu schimbă sensul originalului.

Nu puteți folosi această operă în scopuri comerciale.

Dacă reajustați, transformați sau construiți pe baza lucrării, nu veți putea distribui lucrarea modificată, în nici un mod sau context.

O Ioan

O Kuvînto le Devlesko: O Isus Kristos

1 Mai anglal sas o Kuvînto, o Kuvînto sas le Devlesa hai o Kuvînto sas o Del. ² Ov sas dă anglal le Devlesa. ³ Saoră bukea sas kerde prin leste, hai khanci so sas kerdo nas kerdo bi lesko. ⁴ Andă leste sas e viața hai e viața sas e lumina andal manuș. ⁵ E lumina luminil ando întuneariko, hai o întuneariko ni mudardea lan*

⁶ Avilos ăk manuș dino drom katar o Del, hai lesko anav sas Ioan. ⁷ Kadava avilos sar martori kaște phenel o ciacimos andai lumina, ka prin leste saoră manuș te pakean. ⁸ Ov nas e lumina, dar avilos te phenel o ciacimos andai lumina. ⁹ E lumina e ciacii, kai luminil fiosave manușăs, avelas ande lumea. ¹⁰ Sas ande lumea, hai e lumea sas kerdi prin leste. Dar e lumea ni pringiandea les. ¹¹ Avilos kă peo than hai lesko neamo ni primisardeas les. ¹² Dar saorăn kai primisarde les, save pakeaies andă lesko anav,

dinea len drepto te kerdeon ciave le Devleske, ¹³ kai kerdineailles na anda o rat, nici andai voia le manușanghi, nici kă kamnos o rom, dar anda o Del.

¹⁴ Hai o Kuvînto kerdilos manuș hai beșlos mașkar amende, pherdo miștimos hai ciacimos. Hai ame dikhleam leski slava sar si e slava le ciaveski korkoro anda o Dad.

¹⁵ O Ioan phendeas o ciacimos anda leste, hai delas mui:

— Kadava si anda savo phenavas me: «Kova kai avel pala mande si mai baro mandar, kă sas mai anglal mandar.»

¹⁶ Ame sea lileam anda lesko pherimos, i miștimos ando than avre miștimasko, ¹⁷ kă e kris sas dini prin o Moisea, o miștimos hai o ciacimos aviles prin o Isus, o Kristos.† ¹⁸ Koniva ni dikhlea les dăk data le Devles. O korkoro ciavo savo si, Del, hai si pașa o Dad, kerdea les pringiando.

***1:5** ni mudardea lan E vorba anda o originalo mai daștil te hakeardeol „ni răzbisardea lan”, „ni mudardea lan” sau „ni hakeardea lan”. †**1:17** O „Kristos” însemnol o thagar dino drom katar o Del”.

O Ioan o Bolitori laciarel o drom le Raiesko

¹⁹ Hai kadaia si e mărturia le Ioanoski, kana dine drom leste ăl bare le evreenghe anda o Ierusalimo raşaien hai levîţen kaşte pucen les:

— Kon san tu?

²⁰ Ov phendeas klaro kon si hai ni dinea palpale. Phendeas:

— Ni sem me o Kristos.

²¹ Hai on puşle les:

— Atunci kon san tu? San o Ilia?

Hai ov dineas anglal:

— Ni sem!

— San o prooroko?^a

— Ni.

²² Atunci phende leske:

— Dar tu kon san? Kaşte phenas kolenghe kai dine amen drom. So phenes tu anda tute korkoro?

²³ Ov phendeas:

— Me sem «ăk glaso kai del mui ande mulani:

Orton o drom pă savo avel o Rai», sar phendeas o prooroko Isaia.^b

²⁴ Maşkar kola kai sas dine drom sas i andal fariseia.^{*} ²⁵ Hai on puşle les:

— Atunci soste boles, kana ni san o Kristos, nici o Ilia, nici o prooroko?

²⁶ O Ioan dinea len anglal:

— Me bolav paiesa, dar maşkar tumende beşel iekh kai tume ni pringianen les. ²⁷ Ov si kodova kai avel pala mande, hai me ni sem lacio te putrav e haravli leske poghimaski.

²⁸ Kadal bukea kerdineailes ande Betania, încealtar o Iordano, kai bolelas o Ioan.

O Mielo le Devlesko vazdel o bezeh le lumeako

²⁹ Andă le duiengo ghes o Ioan dikhleas le Isusos avindos leste hai phendeas:

— Ita o Mielo le Devlesko, kai vazdel o bezeh le lumeako! ³⁰ Ov si kodova, anda savo phendem: «Pala mande avel ăk manuş kai si mai baro mandar, kă sas mai anglal mandar.»^c ³¹ Hai me ni pringiandem les, dar kodolaske avilem te bolav paiesa, ka ov te avel kerdo pringiando le Israeloske.

³² Hai o Ioan phendeas o ciacimos:

— Dikhlem o Duho sar muklea pes anda o ceri sar ăk porumbelo hai beşlos pă leste. ³³ Hai me ni pringiandem les, dar kova kai dinea man drom te bolav paiesa phendea manghe: «Pă savo va dikhesa o Duho muklindos pes hai beşîndos pă leste, kodova si kai bolel le Duhosa Sfînto.» ³⁴ Hai me dikhlem e buki kadaia hai phendem o ciacimos kă ov si o ciavo le Devlesko.

Ăl anglune ucenicea le Isusoske

³⁵ Andă le duiengo ghes o Ioan pale beşelas duienţa anda pe ucenicea, ³⁶ dikhleas le Isusos phirindos hai phendeas:

— Ita o Mielo le Devlesko.

³⁷ Ăl dui ucenicea aşundes so phendeas hai gheles pala o Isus. ³⁸ Hai o Isus boldineailos hai dikhlea len kă aven pala leste, hai phendea lenghe:

— So roden?

Hai on dine les anglal:

— Rabi — (kai ande cib kadaia si sikaiitorina) — kai beşes?

— ³⁹ Aven te dikhen — phendea lenghe ov. Atunci gheles hai dikhles kai beşelas hai ando ghes kodova aciles leste. Sas kam kă le deşengo ciasco.[†] ⁴⁰ O Andrei, o phral le Simonosko Petre, sas iekh andal manuş kai aşundesas le Ioanos hai ghelesas pala o Isus. ⁴¹ Ov arakhleas sigo pe phrales le Simonos hai phendea leske:

— Arakhleam le mesias — (kai ande cib kadaia si o Kristos). ⁴² Hai andea les ko Isus. O Isus dikhleas pă leste hai phendeas:

— Tu san o Simon, o ciavo le Ionasko. Hai si te bucios Kifa — (kai ande cib kadaia si Petre, ăk bar baro.)

O Natanael pringianel le Isusos sar o ciavo le Devlesko

⁴³ Andă le duiengo ghes o Isus kamnos te gial ande Galileea. Arakhleas le Filipos, hai phendea leske:

— Av pala mandel!

⁴⁴ O Filip sas andai Betsaida, o foro le Andresko hai le Petresko. ⁴⁵ O Filip arakhleas le Natanaelos hai phendea leske:

— Arakhleam kodoles anda savo ramosardeas o Moisea ande Kris hai ramosardes i ăl proorocea, le Isusos, o ciavo le Iosifosko, anda o Nazareto.

***1:24** Ăl fariseia sas manuş kai încearenas e Kris hai ăl obiceia hai sikavenas te keren saoră lumea sa kadea. Sas o partido o mai zuralo maşkar o poporo.

†**1:39** Le deşengo ciasco pala ăl romaia sas kăl deş de tehara, dar pala ăl evreea sas kăl ştar pala-l deşudui.

^a**1:21** Deuteronomo 18:15-19 ^b**1:23** Isaia 40:3 ^c**1:30** Ioan 1:15

⁴⁶ Hai o Natanael phendea leske:

— Daștil te avel daicii lacio anda o Nazareto?

O Filip dinea les anglal:

— Av hai dikh!

⁴⁷ O Isus dikhleas le Natanaelos avindos karing leste hai phendeas anda leste:

— Ita ăk israelito ciacio andă savo nai ohaiimos.

⁴⁸ O Natanael phendea leske:

— Katar pringianes man?

O Isus dinea les anglal:

— Mai anglal gi kai te del tut mui o Filip, dikhlem tut tala o smokino.

⁴⁹ O Natanael dinea les anglal:

— Rabi, tu san o ciavo le Devlesko, tu san o thagar le Israelosko!

⁵⁰ O Isus dinea les anglal:

— Kă phendem tuke kă dikhlem tut tala o smokino, anda kodoia pakeas? Si te dikhes bukea mai bare dă sar kadala.

⁵¹ Hai mai phendea leske:

— Ciaces, ciaces phenav tumenghe: va dikhena o ceri putardo hai ăl ینگerea le Devleske^d sar ușten hai den pes tele po Ciavo le Manușăsko.^e

O Isus kerel mol anda o pai

2 Pala dui ghes sas ăk abeav ande Kana andai Galileea hai e dei le Isusoski sas othe. ² Hai sas dino mui i o Isus hai leske ucenicea ko abeav. ³ Kana ma nas mol, e dei le Isusoski phendea leske:

— Ma nai len mol.

⁴ O Isus dineas anglal:

— Giuvlie, soste phenes manghe? Ni avilos gi akanak muro ciaso.

⁵ Leski dei phendea le slugenghe:

— Keren orso phenel tumenghe!

⁶ Hai othe sas șov pirea barășke, ciutine anda thovimos pala o obicei le evreengo. Andă fiosavi piri întrinas kam deș gărniți pai.* ⁷ O Isus phendeas le slugenghe:

— Pheren ăl pirea paiesa!

Hai pherdes len gi ando mui. ⁸ Hai phendea lenghe:

— Akanak ınkalaven hai ینگhearen le nașoske!

Hai ینگheardes leske. ⁹ O nașo ni gianelas katar avel e mol, dar ăl slugi kai ınkalades o pai gianenas.

Păce pileas anda o pai kerdo mol, dinea mui le gine-ros ¹⁰ hai phendea leske:

— Orso manuș ciul mai anglal e mol e lacii, hai păce matiles ăl manuș, atunci ciul e mol mai ținra lacii. Dar tu ınkeardean e mol e lacii gi akanak.

¹¹ Kadava sas o semno kai kerdeas les anglal o Isus. Kerdeas les ande Kana andai Galileea hai sikadeas pi slava, hai leske ucenicea pakeaies andă leste. ¹² Pala kadaia ov, leski dei, leske phral hai leske ucenicea mukle pes ko Kapernaum hai beșles ăk ținra othe.

O Isus holeailos pă kola kai bikinenas ande bar le Temploski

¹³ O ghes o baro le evreengo le Nakhimasko^f sas pașă hai o Isus uștilos ko Ierusalimo. ¹⁴ Ande bar le Temploski arakhleas kolen kai bikinen guruva, bra-khea hai porumbeia, hai kolen kai paruenas love, beșindos tele. ¹⁵ Kerdeas ăk bicio șălesko hai dineas avri saorăn anda e bar le Temploski andăk than le brakheanța hai le guruvența. Peradeas ăl love hai boldeas ăl sini kolenghe kai paruenas. ¹⁶ Kolenghe kai bikindes porumbeia phendea lenghe:

— Len kadala katar, hai ta na keren anda o kher mîră Dadesko ăk peața!

¹⁷ Leske ucenicea andine peske goghi kă si ramome:

— E bari mila ke khereski va phabarela man.^g

¹⁸ Atunci ăl evreea dine les anglal:

— So semno sikaves amenghe, kă tut si tut drepto te keres kadal bukea?

¹⁹ O Isus dinea len anglal:

— Peraven o templo kadava hai andă trin ghes va vazdava les.

²⁰ Atunci ăl evreea phendes leske:

— O Templo kadava kerdilos andă saranda hai șov bărș, hai tu va vazdesa les andă trin ghes?

²¹ Dar ov phenelas anda o templo pe truposko.

²² Kadea kă păce sas vazdino andal mule, leske ucenicea andine peske goghi sar phenelas lenghe ăl bukea kadala, hai pakeaies so sas ramome mai anglal, hai ăl vorbe kai phendea len o Isus.

O Isus pringianel le manușăs

²³ Kana o Isus sas ando Ierusalimo ando ghes o baro le Nakhimasko, but pakeaies andă lesko anav kana dikhles ăl semnea kai kerelas len. ²⁴ Dar le Isusos

***2:6** Deș gărniți si „dui sau trin metretas” ando originalo. E vorba metretas avel andai greaka hai sas kam 40 okale.

^d**1:51** Geneza 28:12-19

^e**1:51** Daniel 7:13-14

^f**2:13** Exodo 12

^g**2:17** Salmi 69:9

nas les pakeamos andă lende, kă pringianelas saorăn,²⁵ hai kă ni trăbulas te phenel leske dakoniva o ciacimos anda o manuș, kă ov giangleas so si ando manuș.

O Isus hai o Nikodim

3 Mașkar ăl fariseia sas ăk manuș kai buciolas Nikodim, ăk baro le evreengo.² Ov avilos e reat ko Isus hai phendea leske:

— Rabi, gianas kă san ăk sikaiitori avilo katar o Del, kă koniva ni daștil te kerel ăl semnea kadala kai keres len tu, kana nai o Del lesa.

³ O Isus dinea les anglal:

— Ciaces, ciaces phenav tuke: kana ăk manuș ni kerdeol pale*, ni daștil te dikhel o Thagarimos le Devlesko.

⁴ O Nikodim phendea leske:

— Sar daștil te kerdeol ăk manuș phuro? Daștil ov te ciul pes pale ando păr pe dako hai te kerdeol?

⁵ O Isus dinea les anglal:

— Ciaces, ciaces phenav tuke: kana dakoniva ni kerdeol anda o pai hai anda o Duho, ni daștil te gial ando Thagarimos le Devlesko.⁶ So kerdeol anda o trupo, si trupo, hai so kerdeol anda o Duho, si duho.⁷ Na mirisavo kă phendem tuke: trăbul te kerdeon tumen pale.⁸ E braval phurdel kai kamel hai așunes lako phurdimos, dar ni gianes katar avel hai nici kai gial. Sa kadea si saorănța kai sas kerde anda o Duho.

⁹ O Nikodim phendea leske:

— Sar daștil te kerdeol kadea daicii?

¹⁰ O Isus dinea les anglal:

— Tu san sikaiitori le Israelosko hai ni hakeares kadal bukea?¹¹ Ciaces, ciaces phenav tuke, kă ame phenas so gianas, hai phenas o ciacimos anda so dikhleam, hai tume ni pakean amari mărturia.¹² Kana ăl bukea le phuiake phendem len tumenghe hai ni pakeaien, sar va pakeana kana va phenava tumenghe ăl bukea le ceroske?¹³ Koniva ni uștilos ando ceri, numa kova savo muklea pes tele anda o ceri, o Ciavo le Manușășko.¹⁴ Hai kadea sar vazdeas o Moisea o sap păk kașt ande mulani,^h sa kadea trăbul te avel vazdino o Ciavo le Manușășko,¹⁵ ka orsavo pakeala andă leste, te avel les viața veșniko.

E dragostea le Devleski

¹⁶ Kă kadea iubisardeas o Del e lumea, kă dneas pe korkoro ciaves, ka orkon pakeala andă leste, ta na

hasaol, dar te avel les viața veșniko.¹⁷ Kă o Del ni dneas drom pe ciaves andă kadai lumea te krisol e lumea, dar te avel hastrame e lumea prin leste.¹⁸ Kon pakeal andă leste nai krisome, dar kon ni pakeal si deja krisome, kă ni pakeaias ando anav le korkoro ciavesko le Devlesko.¹⁹ Kodolaske si e kris kadaia: e lumina avilis ande lumea, hai ăl manuș iubisardes mai but o întuneariko dă sar e lumina, kă lenghe fapte sas nasul.²⁰ Kă orkon kerel nasul urol e lumina, hai ni avel ke lumina, ta na dikheol leske fapte.²¹ Dar kon kerel o ciacimos avel ke lumina, kaște dikheol leske fapte, kă si kerde zuralimasa katar o Del.

O Ioan pale phenel anda o Isus

²² Pala kodoia o Isus hai leske ucenicea gheles păl gava le Iudeiake, hai othe beșelas lența hai bolelas.²³ I o Ioan bolelas, ando Enon pașa o Salim, kă othe sas but pai hai ăl manuș avenas hai bolenas pes.²⁴ Kă o Ioan nas înkă phandado ande temnița.²⁵ Atunci ăl ucenicea le Ioanoske hale pes ăk evreeosa andal obiceiuri le thovimaske.²⁶ Hai aviles ko Ioan hai phende leske:

— Rabi, kova kai sas tusa înkealtar o Iordano hai anda savo dean дума kadea dă șukar, dikh, ov bolel hai saoră manuș gian leste.

²⁷ O Ioan phendeas:

— Ăk manuș ni daștil te primul khanci, kana ni sas leske dino anda o ceri.²⁸ Tume senas othe martor kana phendem: «Me ni sem o Kristos, dar me sem dino drom angla leste.»²⁹ Kas si les mireasa si ginero, dar o amal le ginerosko, kai beșel hai așunel le gineros, bukuril pes but katar lesko glaso. Kadea kă kadai bukuria mîrî pherdineailis.³⁰ Ov trăbul te bareol hai me te țîinov.

Savo avel opral si mai opre dă sea

³¹ Kova kai avel opral si mai opre dă sea. Kova kai si pa-i phuv si phuiako hai del дума sar pa-i phuv. Kova kai avel anda o ceri si mai opre dă sea.³² Ov phenel o ciacimos anda so dikhleas hai anda so așundeas, dar koniva ni așunel katar leski mărturia.³³ Kon așundeas katar leski mărturia pecetuil kă o Del si ciacio.³⁴ Kă kova kai dinea les drom o Del, phenel ăl vorbe le Devleske, anda kodoia kă o Del ni del les o Duho le măsurasa.³⁵ O Dad iubil le Ciaves, hai saoră bukea dinea len andă lesko vast.³⁶ Kon pakeal

***3:3** Ando originalo, „kerdeol pale” mai daștil te hakeardeol „kerdeol opral”, anda o Del.

^h**3:14** Numerea 21:9

ando Ciavo, si les viața veșniko, dar kon ni așunel katar o Ciavo, ni va dikhela viața hai e holi le Devleski aciol pă leste.

E samariteanka hai o pai o giuvindo

4 Kana o Isus aflisardeas kă ăl fariseia așunde kă ov kerel hai bolev mai but ucenicea dă sar o Ioan ² (numa kă o Isus ni bolelas ov, hai bolenas leske ucenicea), ³ teleardeas andai Iudeia hai risailos pale ande Galileea. ⁴ Hai trăbulas te nakhel e Samaria. ⁵ Areslos pașak foro andai Samaria kai buciolas Si-har, pașa e phuv kai dineasas les o Iakov pe ciaveske le Iosifoske. ⁶ Othe sas e haing le Iakovoski. Hai o Isus, sar sas khino katar o drom, beșelas pașai haing. Sas kam kă le șovengo ciasco.*

⁷ Āk giuvli andai Samaria avilis te înkalavel pai. O Isus phendea lake:

— De man te peav!

⁸ Kă leske ucenicea ghelesas ando foro te kinen hamos. ⁹ Atunci e giuvli samariteanka phendea leske:

— Sar tu, kai san evreeo, manghes te pes mandar, kai sem giuvli samariteanka?

(Kă ăl evreea nai len khanci le samariteanța.) ¹⁰ O Isus dinea lan anglal:

— Te pringiandeanas o daro le Devlesko, hai kon si kova kai phenel tuke: «De man te peav», atunci tu mangleanas leske, hai ov afi deasas tut pai giuvindo.

¹¹ Phendea leske e giuvli:

— Raia, nai tut sosa te înkalaves, hai e haing si adînko. Atunci katar si tut kadav pai giuvindo?

¹² Sau san tu mai baro dă sar amaro dad o Iakov, savo dinea amen kadai haing hai kear ov pileas anda la, i leske ciave hai i leske animalea?

¹³ O Isus dinea lan anglal:

— Orkon pel anda o pai kadava, pale si te kerdeol leske truș. ¹⁴ Dar orkon va pela anda o pai kai si te dav les leske me, nai te mai avel leske truș nici Āk data, dar o pai savo si te dav les leske va kerdeola andă leste Āk izvoro paiesko kai thabdel ande viața veșniko.

¹⁵ E giuvli phendea leske:

— Raia, de man kadav pai, kaște na mai avel manghe truș hai ta na mai trăbul te avav gi kathe te înkalavav!

¹⁶ Ov phendea lake:

— Gia hai de mui ke romes hai aorde kathe!

¹⁷ E giuvli dineas anglal:

— Nai man rom.

O Isus phendea lake:

— Mișto phendean: «Nai man rom». ¹⁸ Kă pangi roma sas tut, hai savo si tut akanak nai keo rom. Phendean o ciacimos.

¹⁹ E giuvli phendea leske:

— Raia, dikhav kă san Āk prooroko. ²⁰ Amare dada înkinosailles pes pă kadav plai, dar tume phenen kă ando Ierusalimo si o than kai trăbul te înkinos amen.

²¹ O Isus phendea lake:

— Giuvlie, pakea man kă avel o ciasco kana ni va înkinona tumen le Dadeske nici pă kadav plai, nici ando Ierusalimo. ²² Tume înkinon tumen kaske ni pringianen. Ame înkinos amen koleske saves pringianas les, kă o hastramos avel katar ăl evreea. ²³ Dar si te avel o ciasco, hai akanak i avilos, kana ăl ciace înkinătorea va înkinona pes le Dadeske ando duho hai ando ciacimos, kă kadalendar înkinătorea kamel o Dad. ²⁴ O Del si duho hai kon înkinon pes leske trăbul te înkinon pes ando duho hai ando ciacimos.

²⁵ E giuvli phendea leske:

— Gianav kă va avela o Mesia — (saveske phendol Kristos) — hai kana va avela, va sikavela amenghe saoră bukea.

²⁶ O Isus phendea lake:

— Kodova sem me, kai dav дума tusa.

²⁷ Hai atunci aviles leske ucenicea, hai mirinas pes kă del дума Āk giuvleasa. Dar nici iekh ni pușles: „So rodes?” sau „Soste des дума lasa?” ²⁸ Atunci e giuvli mukleas pi garnița, ghelis ando foro hai phendeas le manușanghe:

— ²⁹ Aven hai dikhen Āk manuș, savo phendea manghe sea so kerdem! Daștilas pes te avel kadava o Kristos?

³⁰ Āl manuș înklistes avri anda o foro hai gianas karing leste.

Āl holde si pake, trăbul kidine

³¹ Ando timpo kadava ăl ucenicea rughinas les:

— Sikaiitorina, ha!

³² Dar ov phendea lenghe:

— Man si man te hav Āk hamos anda savo tume ni gianen.

³³ Kodolaske leske ucenicea phenenas mașkar peste:

* **4:6** Le șovengo ciasco pala ăl romaia sas kăl șov pala-l deșudui, dar pala ăl evreea sas kăl deșudui anda o ghes.

ⁱ**4:5** Geneza 33:19; 48:22

— Daștil pes te afi andea leske dakoniva te hal?

³⁴ O Isus phendea lenghe:

— Muro hamos si te kerav e voia koleski kai di-nea man drom: te kerav e buki kai ov kamel lan. ³⁵ Ni phenen tume kã mai si ștar cion gi ko seceriș? Ita, me phenav tumenghe: Putren tumare iakha hai dikhen kã ăl holde akanak si pake, gata anda o secerimos! ³⁶ Kon seceril, lel o pokinimos hai kidel o rodo ande viața veșniko, ka o semănători hai o seceritori te bukurin pes andăk than. ³⁷ Kã kadea si ciaces so phendeol pes: «Iekh semănil hai aver kidel.» ³⁸ Me dinem tumen drom te secerin kai tume ni kinilen kerindos buki. Aver kiniles kerindos buki, hai tume ghelen hai lilen lenghi buki.

³⁹ Hai but samariteia anda o foro kodova pakeai- es andă leste, andai kauza le giuvleaki kai phenelas șukar anda leste: „Phendea manghe sea so kerdem.” ⁴⁰ Kadea kã kana ăl samariteia aviles leste, rughinas les te aciol lende. Hai acilos othe dui ghes. ⁴¹ Hai but mai but pakeai- es andă leste andai kauza leske vorbenghe. ⁴² On phendes le giuvleake:

— Akanak ni mai pakeas andai kauza ke vorbenghe, hai kã ame așundeam les, hai gianas kã kadava si ciaces o manuș kai avilos te hastravel e lumea.

O Isus sastearel le ciaves le slujbașăsko le thagaresko

⁴³ Pala kodola ăl dui ghes, o Isus teleardeas othar hai ghelos ando them Galileea. ⁴⁴ Kã kear ov phendeas o ciacimos kã ăk prooroko nai dikhlo mișto andă peo them. ⁴⁵ Kadea kã kana areslos ande Galileea, sas primime mișto katar ăl galileea, kã dikhlesas saoră bukea kai ov kerdeasas len andăl ghesa bare ando Ierusalimo, kã i on sas othe.

⁴⁶ Atunci o Isus ghelos pale ande Kana ande Galileea, kai kerdeasas o pai mol. Ando Kapernaum sas ăk slujbaș thagaresko, kai lesko ciavo sas nasfalo. ⁴⁷ Kana kadava așundeas kã o Isus avilos andai Iudeia ande Galileea, ghelos leste hai rughisardea les te avel hai te sastearel leske ciaves, kã sas pă merimaste. ⁴⁸ O Isus phendea leske:

— Kana ni dikhena semnea hai minuni, tume ni pakean, na!

⁴⁹ O slujbaș le thagaresko phendea leske:

— Raia, av, gi kana ni merel muro ciavo!

⁵⁰ O Isus phendea leske:

— Gia, keo ciavo trail!

Hai o manuș pakeai- es ăl vorbe kai phendeas leske o Isus, hai teleardeas. ⁵¹ Ando timpo so ov gialas, leske robi aviles angla leste hai ande leske e vorba kã lesko ciavo trail. ⁵² Ov pușlea len anda o ciavo kai sas leske mai mișto, hai on phende leske:

— Arakhi, andă le ieftango ciavo* mukle les ăl șîla.

⁵³ Atunci o dad giangleas kã sas kear ando ciavo kodova kana o Isus phendeasas leske:

— Keo ciavo trail.

Hai pakeai- es ov hai saoro kher lesko. ⁵⁴ Kadava si le duiengo semno kerdo katar o Isus avindos pale andai Iudeia ande Galileea.

O Isus sastearel le banghes ando ghes le Sabatosko ke Betseda

5 Pala kodoia sas ăk baro ghes le evreengo hai o Isus ghelos ko Ierusalimo. ² Ando Ierusalimo pa-șa e Poarta le Brakheangi si ăk than kai naionas, savo ande cib le evreenghi buciol Betseda, kai si lan pangi prispe. ³ Andă kadal prispe zacinas but manuș nasfale: koră, banghe hai manuș kai ni daștinas te phiren. (Ajukearenas o mișkimos le paiesko. ⁴ Kã ăk îngero mukelas pes pok data hai pale pok data ando pai le naiimasko hai hamilas o pai. Hai o angluno kai ciulas pes anglal ando pai o hamime, sasteolas katar orso nasfalimos sas les.)[†] ⁵ Othe sas ăk manuș nasfalo dă treanda hai ohto bărș. ⁶ O Isus kana dikhlea les zacindos, hai kã giangleas kã si nasfalo dămultara, phendea leske:

— Kames te kerdeos sastevesto?

⁷ O nasfalo dinea les anglal:

— Raia, nai man koniva kaște ciul man ando pai kana hamil pes, hai gi kana te aresav me, aver ciul pes angla mande.

⁸ O Isus phendea leske:

— Uști hai vazde keo than hai phir!

⁹ Hai andak data o manuș kadava sastilos, vazdeas peo pato hai phirdeas.

O ghes kodova sas ghes Sabatosko. ¹⁰ Kodolaske phenenas ăl bare le evreenghe koleske kai sas sasteardo:

— Si o ghes le Sabatosko, nai mișto te vazdes keo pato.

¹¹ Ov dinea len anglal:

— Kova kai sasteardea man phendea manghe: «Vazde keo than hai phir!»

¹² On pușle les:

***4:52** Le ieftango ciavo pala ăl romaia sas kăl iefta e reat, dar pala ăl evreea sas o ciavo iekh ando timpo le ghesesko. [†]**5:4** So si ande paranteza ni arakhadol andă saoră manuskrise purane.

— Kon si o manuș kai phendea tuke: «Vazde les hai phir»?

¹³ Hai kodova kai sas sasteardo ni giangleas kon si, kã o Isus hasailos mașkar ăl manuș anda o than kodova. ¹⁴ Pala kadaia o Isus arakhlea les ande bar le Temploski hai phendea leske:

— Ita kã kerdilean sastevesto. Dakanara ta na mai keres bezeh, ta na kerdeol tuke daicii mai nasul!

¹⁵ O manuș kodova ghelos hai phendeas le mai barenghe le evreenghe kã o Isus sasteardea les. ¹⁶ Andai kauza kadaia ăl mai bare le evreenghe începosailles te han pes le Isusosa kaște dilearen les, kã kerelas kadal bukea ando ghes le Sabatosko. ¹⁷ Dar o Isus dinea len anglal:

— Muro Dad kerel buki i akanak, hai i me kerav buki.

¹⁸ Kodolaske rodenas i mai but ăl bare le evreenghe te mudaren les, na numa kã deskeardeas o ghes le Sabatosko, hai i kã phenelas kã o Del si lesko Dad: kerdeas pes iekh le Devlesa.

O Del kerdea pe Ciaves krisitori

¹⁹ Atunci o Isus dinea len anglal:

— Ciaces, ciaces phenav tumenghe: o Ciavo ni daștil te kerel khanci pestar, numa so dikhel kã kerel o Dad. Hai sea so kerel o Dad, i o Ciavo sa kadea kerel. ²⁰ Kã o Dad iubil le Ciaves, hai sikavel leske sea so kerel ov. Hai si te sikavel leske bukea mai bare dã sar kadala, kaște mirin tumen. ²¹ Kã sar o Dad vazdel le mulen hai del len viața, sa kadea i o Ciavo del viața kas kamel. ²² Kã o Dad ni krisol khanikas, dar saorî kris dinea lan le Ciaveske, ²³ ka sea te cinstin le Ciaves sar cinstin le Dades. Kova kai ni cinstil le Ciaves, ni cinstil nici le Dades, savo dinea les drom. ²⁴ Ciaces, ciaces phenav tumenghe: Orkon așunel mîrã vorbe hai pakeal andã kova kai dinea man drom, si les viața veșniko. Hai nai te avel krisome, hai nakhlos katar o mulimos ke viața.

²⁵ Ciaces, ciaces phenav tumenghe: avel o ciaso hai akanak i avilos, kana ăl mule va așunena o glaso le Ciavesko le Devlesko, hai kola save va așunena les va traiina. ²⁶ Kã kadea sar le Dades si les viața andã leste, sa kadea dineas le Ciaves te avel les viața andã peste. ²⁷ Dinea les i zuralimos te krisil, kã ov si o Ciavo le Manușãsko. ²⁸ Ta na mirin tumen anda kadaia, kã avel o ciaso, kana sea kai si prahome va așunena lesko glaso ²⁹ hai va înklena avri. Kola kai kerde o miștimos, va uștena te train, hai kola kai kerde nasul, va uștena te aven krisome. ³⁰ Me naștiv te kerav khanci mandar. Krisov sar așunav, hai mîrî kris si

ciacii, kã ni rodav mîrî voia hai rodav te kerav e voia koleski kai dinea man drom.

Kola kai phenen o ciacimos anda o Isus

³¹ Kana me phenava o ciacimos anda mande, nai tumen anda soste te pakean mîrî mărturia. ³² Aver si kai phenel o ciacimos anda mande, hai gianav kã si anda soste te pakean e mărturia kai ov phenel anda mande. ³³ Tume dinen drom ko Ioan, hai ov phendeas o ciacimos. ³⁴ Man ni trãbul man e mărturia le manușãnghe, dar phenav kadaia ka tume te aven hastrame. ³⁵ O Ioan sas e lumina savi sas astardi hai luminilas, hai tume kamnen te bukurin tumen ăk țîra vremea kã leski lumina.

³⁶ Dar man si man mărturia mai bari dã sar le Ioanoski, kã ăl bukea save dinea len manghe o Dad te kerav len, ăl bukea kadala kai kerav len, phenen o ciacimos anda mande, kã o Dad dinea man drom. ³⁷ Hai o Dad kai dinea man drom, kear ov phenel o ciacimos anda mande. Tume ni așunden nici ăk data lesko glaso, nici ni dikhlen lesko mui. ³⁸ Hai lesko kuvînto ni aciold andã tumende, kã ni pakean koles kai ov dinea les drom. ³⁹ Tume roden andãl Skripturi, kã pakean kã andã lende si tumen e viața veșniko, hai kear on phenen o ciacimos anda mande. ⁴⁰ Hai tume ni kamen te aven mande te avel tumen e viața.

⁴¹ Me ni rodav e slava kai avel katar ăl manuș. ⁴² Dar gianav tumen, kã andã tumende nai e dragoste le Devleski. ⁴³ Me avilem ando anav mîrã Dadesko, hai tume ni primin man. Te avel aver andã peo anav, kodoles primin les. ⁴⁴ Sar pakean, kana placiold tumen te len slava iekh avrestar hai ni roden e slava kai avel katar o korkoro Del?

⁴⁵ Ta na pakean kã me kerav tumen doșale angla o Dad. Si kon te doșarel tumen: o Moisea anda savo gîndinas kã si te ajutil tumen. ⁴⁶ Te avelas tumen pakeamos ando Moisea, sas tumen pakeamos i andã mande, kã ov ramosardeas anda mande. ⁴⁷ Dar kana ni pakean so ov ramosardeas, sar va pakeana mîrã vorbe?

Pangi marne aresen anda pangi mi manuș

6 Pala kodoia o Isus nakhlos pã koaver rig le bare paieski le Galileeako (savo si i o Pai le Tiberiadiako). ² Hai pala leste gianas but manuș kã dikhenas ăl semnea kai kerelas len le nasfaltența. ³ O Isus uștilos po plai hai beșlos othe pe ucenicența. ⁴ Sas pașã o ghes le Nakhimasko, o ghes o baro le evreengo. ⁵ Hai kana o Isus vazdeas pe iakha opre hai dikhleas but manuș kai avenas leste, phendeas le Filiposke:

— Katar te kinas marno, kaște han ăl manuș kadala?

⁶ Dar kadaia phendeas la te probil les, kă ov giangleas so si te kerel. ⁷ O Filip dineas les anglal:

— Marno duie șalengo dinarea* nai te aresel te lel fiosavo pok țira.

⁸ Iekh anda leske ucenicea, o Andrei, o phral le Simonosko Petre, phendea leske:

— ⁹ Si kathe ăk ciavoro saves si les pangî marne orzoske hai dui mace, dar so si kadala anda kadikita manuș?

¹⁰ O Isus phendeas:

— Phenen le manușănghe te beșen tele!

Ando than kodova sas but ciar. Ăl muș beșles tele hai sas kam pangî mi. ¹¹ O Isus lileas ăl marne hai păce naiisardeas, huladea len le ucenicenghe, hai leske ucenicea kolenghe kai beșenas tele. Hai dinea len i anda o macio, kabor kamnes. ¹² Păce ciaililes, ov phendeas pe ucenicenghe:

— Kiden ăl prușuka kai aciles, kaște na hasaol khanci!

¹³ Kadea kă kides deșudui țirne prușukența kai aciles katar kola kai haless andal pangî marne le orzoske. ¹⁴ Kana ăl manuș dikhles o semno kai kerdea les o Isus, începosailles te phenen:

— Ciaces kadava si o profeto kai trăbulars te avel ande lumea.†

¹⁵ Anda kodoia kă o Isus gianelas kă si te aven te len les silasa te keren les thagar, pale țirdineailos po plai korkoro.

O Isus phirel po pai

¹⁶ Kana pelis e reat, leske ucenicea mukle pes ko pai o baro, ¹⁷ hai păce uștiles andăk korabiia, kamnes te nakhen o pai karing o Kapernaum. Deja sas întuneariko hai o Isus ni avilosas lende. ¹⁸ Phurdelas ăk braval bari hai o pai o baro începosailos te holeaol. ¹⁹ Păce vîslisardes kam pangî-șov kilometrea,† dikhles le Isusos phirindos po pai hai pașindos pașai korabiia, hai darailles. ²⁰ Dar ov phendea lenghe:

— Me sem, na daran!

²¹ Kodolaske liles les bukuriasa ande korabiia, hai sigo e korabiia areslis ko than kai kamnes te gian.

Ăl manuș roden le Isusos

²² Andă le duiengo ghes, ăl manuș kai acilesas pă ko iaver rig le bare paieski giangles kă aver korabiia nas othe numa iekh, hai kă o Isus ni ghelos pe ucenicența ande korabiia, hai numa leske ucenicea teleardes.

²³ Anda e Tiberiada aviles niște korăbi pașa o than kai on halessas o marno pala so o Rai naiisardeasas.

²⁴ Kadea kă kana ăl manuș dikhles kă nici o Isus hai nici leske ucenicea nai othe, uștiles andăl korăbi hai teleardes ando Kapernaum te roden le Isusos.

O Isus si o marno kai del viața

²⁵ Hai kana arakhle les p-e rig koiaver le bare paieski, pușle les:

— Rabi,^k kana areslean kathe?

²⁶ O Isus dinea len anglal:

— Ciaces, ciaces phenav tumenghe, tume roden man na kă dikhlen ăl semnea, hai kă halen anda o marno hai ciaililean. ²⁷ Te keren buki na anda o hamos savo rimol pes, hai anda o hamos kai aciol anda o traio veșniko, saves va dela les tumenghe o Ciavo le Manușăsko! Kă pă leste ciutea pi peceta o Dad o Del.

²⁸ Atunci on phende leske:

— So trăbul te keras kaște keras ăl fapte save manghel len o Del?

²⁹ O Isus dinea len anglal:

— Kadaia si e buki savi manghel lan o Del: te pakean andă kodova saves ov dinea les drom.

³⁰ Atunci on pușle les:

— So semno keresa tu kaște dikhas les hai te pakeas andă tute? So buki keres? ³¹ Amare dada haless e mana ande mulani, kadea sar si ramome: «Marno anda o ceri dinea len te han.»^l

³² Atunci o Isus phendea lenghe:

— Ciaces, ciaces phenav tumenghe, o Moisea dinea tumen o marno anda o ceri? Na! Muro Dad del tumen o marno ciacio anda o ceri. ³³ Kă o marno le Devlesko si savo mukel pes anda o ceri hai del viața le lumea.

³⁴ Atunci phendes leske:

— Raia, de amen întotdeauna kadav marno!

³⁵ O Isus phendea lenghe:

— Me sem o marno le viața. Kon avel mande ni va mai bokhaola, hai kodova kai pakeal andă mande

*6:7 Ăk dinari lelas ăk manuș păk ghes bukeako.

†6:19 pangî-șov kilometrea Ando originalo 25 sau 30 stadia, save si kam pangî sau șov kilometri.

‡6:14 Deuteronomo 18:15-18 ^k6:25 Ioan 1:38 ^l6:31 Salmi 78:24; 105:40

ni va mai avela leske truș nici ăk data. ³⁶ Dar phendem tumenghe kă i dikhlen man hai sa ni pakean. ³⁷ Sea so del man o Dad va aresela mande, hai koles kai avel mande, nai te dav les avri nici ăk data. ³⁸ Kă muklem man tele anda o ceri na te kerav so me kamav, dar numa so kamel kova kai dinea man drom. ³⁹ Ita so kamel kova kai dinea man drom: ta na hasarav khanci anda sea so ov dinea man hai te înviov len ando paluno ghes. ⁴⁰ Kă muro Dad kamel kadea: orkon va dikhela le Ciaves hai va pakeala andă leste, te avel les viața veșniko, hai me va înviov les ando paluno ghes.

⁴¹ Atuncia ăl evreea începosailles te roven pes kontra leski kă ov phendeasas: „Me sem o marno kai mukleas pes tele anda o ceri.” ⁴² Hai phenenas:

— Nai kadea kă kadava si o Isus, o ciavo le Iosifosko, hai gianas leske da hai leske dades? Sar da phenel ov: «Anda o ceri muklem man tele»?

⁴³ O Isus dinea len anglal:

— Na mai roven tumen mașkar tumende! ⁴⁴ Koni va ni daștil te avel mande, kana ni țîrdela les o Dad, savo dinea man drom, hai me va înviov les ando paluno ghes. ⁴⁵ Ando lil le proorocengo si ramome: «Sea si te aven sikade katar o Del»,^m kodolaske, sea kai așundes hai sikiles katar o Dad, aven mande. ⁴⁶ Na kă dakoniva dikhleas le Dades, numa kova kai si katar o Del, kodova dikhleas le Devles. ⁴⁷ Ciaces, ciaces phenav tumenghe kă kon pakeal andă mande si les viața veșniko. ⁴⁸ Me sem o marno le viața. ⁴⁹ Tumare dada hales mana ande mulani hai sa mules. ⁵⁰ Dar kadea si o marno savo mukel pes anda o ceri, ka orkon va hala anda leste ni va merela. ⁵¹ Me sem o marno giuvindo kai muklea pes anda o ceri. Kana hala dakoniva anda o Marno kadava, va traiila veșniko. Hai o marno savo me va dava anda o traio le lumeako si muro trupo.

⁵² Kodolaske ăl evreea hanas pes mașkar peste hai phenenas:

— Sar daștil o manuș kadava te del amen peo trupo te has les?

⁵³ Atunci o Isus phendeas:

— Ciaces, ciaces phenav tumenghe, kana ni va hana o trupo le Ciavesko le Manușăsko hai ni va pena lesko rat, nai tumen viața andă tumende. ⁵⁴ Kova kai hal muro trupo hai pel muro rat si les viața veșniko, hai me va înviov les ando paluno ghes. ⁵⁵ Kă muro trupo si ciacio hamos hai muro rat si ciacio pimos.

⁵⁶ Kodova kai hal muro trupo hai pel muro rat aciol andă mande hai me andă leste. ⁵⁷ Kadea sar dinea man drom o Dad o giuvindo hai me traiv andai kauza le Dadeski, sa kadea kon hal man, va traiila anda mîrî kauza. ⁵⁸ Kadava si o marno savo muklea pes anda o ceri, na sar tumare dada save hales mana hai sa mules. Kova kai va hala o marno kadava, va traiila veșniko.

⁵⁹ O Isus phendeas ăl bukea kadala kana sikavelas ande sinagoga ando Kapernaum.

But andal ucenicea le Isusoske telearen

⁶⁰ Kodolaske but anda leske ucenicea kana așundes phendes:

— Phare si ăl vorbe kadala, kon daștil te așunel len?

⁶¹ Dar o Isus kai gianelas kă leske ucenicea rovenas pes anda kadaia, phendea lenghe:

— Kadaia holearel tumen? ⁶² Atunci te dikhenas le Ciaves le Manușăsko uștindos kai sas mai anglal? ⁶³ O Duho si kova kai del viața, o trupo ni folosil khanceste: ăl vorbe kai phendem len me tumenghe si duho hai si viața. ⁶⁴ Dar si mașkar tumende save ni pakean.

Kă o Isus giangleas danglal kon si kodola kai ni pakean hai kon si kodova kai va bikinela les. ⁶⁵ Hai mai phendeas:

— Kodolaske phendem tumenghe kă koniva ni daștil te avel mande, kana nai leske dino katar muro Dad.

Le Isusos si les ăl vorbe le viațake

⁶⁶ Kodolaske but anda leske ucenicea boldineailes hai ni mai phirdes lesa. ⁶⁷ Atunci o Isus phendeas le deșudonghe:

— I tumen kamen te telearen?

⁶⁸ O Simon Petru dinea les anglal:

— Raia, kaste te gias? Tut si tut ăl vorbe viațake veșniko. ⁶⁹ Kă ame pakeas hai pringianas kă tu san o sfînto le Devlesko.

⁷⁰ O Isus dinea len anglal:

— Ni alosardem tumen me, tumen le deșudon? Hai iekh anda tumende si beng.

⁷¹ Phenelas anda o Iuda, o ciavo le Simonosko Iskarioteano, anda kodoia kă ov, iekh andal deșudui, avelas te bikinel les.

Ăl phral le Isusoske ni pakean andă leste

7 Pala kadala bukea o Isus phirelas ande Galileea, kă ni kamelas te phirel ande Iudeia, kă ăl bare le evreenghe rodenas te mudaren les. ² Sas pașă ăk ghes baro le evreengo, o Ghes le Korturengo. ³ Anda kodoia leske phral phende leske:

— Telear katar hai gia ande Iudeia kaște dikhen i ke ucenicea ăl bukea kai keres len! ⁴ Kă koniva ni kerel daicii garado kana rodel te kerdeol pringiendo! Kana keres ăl bukea kadala, sikadeo le lumeake!

⁵ Kă nici leske phral ni pakeanas andă leste. ⁶ Atunci o Isus phendea lenghe:

— Gi akanak ni avilos muro timpo te giav, dar anda tumende o timpo si totdeauna lacio te gian. ⁷ Tumen e lumea ni daștil te urol tumen, dar man urol man, kă me phenav o ciacimos anda late kă lake fapte si nasul. ⁸ Gian tume ko ghes o baro, ănkă me ni giav kă kadav ghes baro, kă muro timpo gi akanak ni avilos.

⁹ Păce phendeas kadal bukea, ov acilos ande Galileea.

¹⁰ Pala so leske phral teleardes ko ghes o baro, ghe-los i ov, dar na te dikheol, hai kam cioreal. ¹¹ Ando ghes o baro ăl bare le evreenghe rodenas les hai phenenas:

— Kai si o manuș kodova?

¹² Ăl manuș denas but дума cioreal anda leste. Aver phenenas:

— Si ăk manuș lacio!

Aver phenenas:

— Na, kă tharel le manușăn.

¹³ Hai daratar le barenghi le evreenghe konik ni delas дума anda leste te așundeol.

Na krison pala sar dikheol, dar pala o ciacimos!

¹⁴ Kam ke epaș le bare ghesenghi o Isus ghelos ande bar le Temploski hai sikavelas le manușăn. ¹⁵ Atunci ăl bare le evreenghe mirinas pes hai phenenas:

— Sar gianel kadava kadikita lil kă ni sikilos kanikaste?

¹⁶ Kodolaske o Isus dinea len anglal:

— So sikavav me nai mandar, dar si katar kova kai dinea man drom. ¹⁷ Kana dakoniva kamel te kerel le Devleski voia, va pringianela kana muro sikaiimos si katar o Del sau kana me dav дума mandar. ¹⁸ Kova kai del дума pestar, rodel pi slava, dar kova kai rodel e slava koleski kai dinea les drom, kodova si

ciacio hai andă leste nai khanci ohamno. ¹⁹ Ni dinea tumen o Moisea e kris? Dar nici iekh anda tumende ni ănkearel e kris. Soste roden te mudaren man?

²⁰ Hai ăl manuș dine les anglal:

— Si tut beng andă tute, kon rodel te mudarel tut?

²¹ O Isus dineas anglal:

— Kerdem ăk buki hai sea mirin tumen. ²² Kodolaske o Moisea phendea tumenghe te cinen tumare ciaven tele, na kă si katar o Moisea hai katar ăl dada. Hai tume i ando ghes le Sabatosko keren le ciavorănghe o cinimos tele. ²³ Kana ăl ciave si cinde tele ando ghes le Sabatosko kaște na avel ușteadi e kris le Moiseaski, atunci soste holeaon pă mande, kă sas-teardem saoro trupo ăk manușăsko ando ghes le Sabatosko? ²⁴ Na mai krisin pala sar dikheol, dar krisin pala o ciacimos!

Si o Isus o Kristos?

²⁵ Atunci niște manuș anda kola kai beșenas ando Ierusalimo phendes:

— Nai kadava o manuș kai roden on te mudaren les? ²⁶ Dikh kă del дума te așundeol hai on ni phenen leske khanci. Na oare ăl mai bare ciaces gianen kă ov si o Kristos? ²⁷ Dar ame gianas katar avel ov, dar kana va avela o Kristos, konik ni va gianela katar avel.

²⁸ Kodolaske o Isus kana sikavelas ande bar le Temploski, delas mui:

— Tume i pringianen man hai gianen i katar sem? Dar me ni avilem mandar, dar kova kai dinea man drom si ciaces, hai tume ni pringianen les. ²⁹ Me pringianav les anda kodoia kă avav lestar hai ov dinea man drom.

³⁰ Kodolaske rodenas te astaren les, dar koniva ni ciuteas o vast pă leste, kă ni avilosas gi akanak lesko ciao. ³¹ Hai but andal manuș pakeaies andă leste hai phenenas:

— Kana va avela o Kristos, va kerela mai but semnea dă sar kerdeas kadava?

Ăl bare le evreenghe kamen te astaren le Isusos

³² Ăl fariseia așundes so phenenas pohalea ăl manuș anda o Isus, hai on andăk than le mai barența le rașaienghe dine drom niște gărzi te astaren les. ³³ Atunci o Isus phendeas:

— Mai sem tumența ăk țăra timpo hai pala kodoia giav koleste kai dinea man drom. ³⁴ Va rodema man,

dar ni va arakhena man, hai tumen ni daştin te aven kai me sem.

³⁵ Atunci ăl bare le evreenghe phendes maşkar peste:

— Kai kamel te gial kadava, ta na daştis te arakhas les? Kamel te gial kăl evreea kai si risipime maşkar ăl greci hai te sikavel le grecen? ³⁶ Sar hakeardeol kadal vorbe kai phendea len: «Va rodene man, dar ni va arakhena man» hai «tumen ni daştin te aven kai me sem»?

O Isus o pai le viaţako

³⁷ Ando paluno hai mai baro ghes le bare ghesengo, o Isus beşlos andă pîrnende hai dineas mui:

— Kana dakoniva si truşalo, te avel mande hai te pel! ³⁸ Kova kai pakeal andă mande, anda lesko ilo va thabdela pîrîia paienghe kai den viaţa, sar ramol e skriptura.^o

³⁹ Ov phenelas kadaia anda o Duho, kai sas te len les ăk  ira mai  nkeal kodola kai pakean andă leste, kă o Duho Sf nto  nkă nas dino, anda kodoia kă gi akanak o Del ni sikadeasas kabor dă baro si o Isus.

Ăl manuş han pes andai kauza le Isusoski

⁴⁰ Kana aşundes kadal vorbe, aver phenenas:

— Ciaces kadava si o Prooroko.^p

⁴¹ Aver phenenas:

— Kadava si o Kristos.

Hai aver phenenas:

— Sar, andai Galileea va avela o Kristos? ⁴² Ni phenel e skriptura kă o Kristos va avela andal ciave le Davidoske hai anda o Betleemo, o gav katar sas o David?

⁴³ Kadea kă ăl manuş pharadiles anda leski kauza.

⁴⁴ Hai aver anda lende kamenas te astaren les, dar konik ni ciuteas o vast pă leste.

But andal bare le evreenghe ni pakean ando Isus

⁴⁵ Atunci risailes ăl gărzi kăl mai bare le raşaienghe hai kăl fariseia, hai kadala puşle len:

— Soste ni andinen les?

⁴⁶  l gărzi dines anglal:

— Nici ăk data ni dineas duma kadea ăk manuş.

⁴⁷ Atunci ăl fariseia dine len anglal:

— Senas i tume tharde? ⁴⁸ Pakeaias andă leste da iekh andal mai bare sau andal fariseia? ⁴⁹  l manuş kadala, save ni pringianen e kris, si talai armai le Devleski!

⁵⁰ O Nikodim, kova savo avilosas mai anglal ko Isus hai savo sas iekh anda lende, phendea lenghe:

— ⁵¹ Amari kris krisol le manuşas kana ni aşunela les mai anglal hai kana ni gianel so kerdeas?

⁵² On dine les anglal:

— I tu san andai Galileea? Rode hai dikh andă lila, kă andai Galileea nai te  nklel nici ăk prooroko.

E giuvli kai kurvisardeas

⁵³ (Hai ghelos fiosavo kă peo kher.

8 Hai o Isus ghelos ko Plai le Măslinengo. ² Hai detehara andai reat pale avilos ko Templo, hai saoră manuş aviles leste. Ov beşlos tele hai sikavelas len. ³ Atunci nişte manuş kai sikades e kris hai nişte fariseia andine leske ăk giuvli astardi kai kurvilas, ciute lan ando maşkar le manuşango ⁴ hai phendes le Isusoske:

— Sikaiitorina, e giuvli kadaia sas astardi kana sovelas ăk manuşasa. ⁵ O Moisea poruncisardeas amenghe ande kris^q te mudaras barănta kadalendar giuvlea. Tu so phenes?[†]

⁶ Phenenas kadea kaşte probin les kaşte daştin te arakhen leske daicii doş. Dar o Isus banghilos hai ramolas le naiesa p-e phuv.^r ⁷ Hai kă on sa pucenas les, uştilos hai phendea lenghe:

— Saves anda tumende nai les bezeh, te ciudel anglal le barăsa andă late!^s

⁸ Hai pale banghilos hai ramolas p-e phuv. ⁹ Păce on aşundes, ăl mai bare teleardes iekh po iekh, mai anglal ăl phure, kadea kă o Isus acilos korkoro hai e giuvli ando maşkar. ¹⁰ O Isus uştilos hai phendea lake:

— Giuvlie, kai si on? Konik ni phenel kă trăbul te meres?

¹¹ Hai oi phendea leske:

— Nici iekh, raia!

Hai o Isus phendeas:

— Nici me ni phenav kă trăbul te meres. Gia hai dakanara ta na mai keres bezeh![‡]

***7:35** O kuv nto „greci” kathe hakeardeol neevreea. †**8:5**  l manuş ni phendes sea so ramol pes ande kris. ‡**8:11** So si ando paranteze (7:53–8:11) ni arakhadol andă saoră manuskrise purane.

o**7:38** Isaia 58:11; Exodo 17:6 †**7:40** Ioan 1:21 ‡**8:5** Deuteronomo 22:22-24; Levitiko 20:10

r**8:6** Ieremia 17:13 ‡**8:7** Deuteronomo 13:9; 17:7

O Isus si e lumina le lumeaki

¹² O Isus pale dina lenghe duma:

— Me sem e lumina le lumeaki. Savo avel pala mande ni va phirela nici ăk data ando întuneariko, hai va avela les e lumina le viațaki.

¹³ Kodolaske ăl fariseia phende leske:

— Tu phenes korkoro anda tute, kadea kă ki mărturia nai ciacii.

¹⁴ O Isus dina len anglal:

— Kear kana me phenav korkoro anda mande, mîrî mărturia si ciacii, kă me gianav katar avilem hai kai giav. Dar tume ni gianen katar avilem hai nici kai giav. ¹⁵ Tume krison ăk krisimasa manușăsko. Me ni krisov kanikas. ¹⁶ Hai kear kana krisov, muro krisimos si ciacio, pentru kă ni krisov korkoro, hai o Dad kai dina man drom si manța. ¹⁷ Kear andă tumari kris si ramome kă e mărturia duie manușănghi si ciacii. ¹⁸ Me phenav o ciacimos anda mande hai i o Dad savo dina man drom phenel o ciacimos anda mande!

¹⁹ Atunci on phende leske:

— Kai si keo dad?

O Isus dina len anglal:

— Tume ni pringianen man nici man, nici mîră Dades. Te pringianenas man, pringianenas i mîră Dades.

²⁰ O Isus phendeas kadal vorbe kana sikavelas le manușă ko Templo pașa o than kai andeon ăl love. Hai koniva ni astardeas les, kă ni avilosas gi akanak lesko ciaso.

O Isus nai andai lumea kadaia

²¹ Kodolaske pale dina lenghe duma:

— Me telearav hai tume si te roden man, hai si te meren andă tumaro bezeh. Kai me giav, tume ni daștin te aven.

²² Kadea kă ăl bare le evreenghe phendes:

— Si te mudarel pes? Kă phenel: «Kai me giav, tume ni daștin te aven».

²³ Ov phendea lenghe:

— Tume sen katar telal, hai me sem opral. Tume sen andai lumea kadaia, me ni sem andai lumea kadaia. ²⁴ Anda kodoia phendem tumenghe kă si te meren andă tumare bezeha, kă ta na pakeana kă ME SEM,* si te meren andă tumare bezeha.

²⁵ Kadea kă on phende leske:

— Kon san tu?

O Isus dina len anglal:

— Me sem kon me phendem tumenghe anglal kă sem. ²⁶ But si man phenimasko hai krisimasko anda tumende, dar kova kai dina man drom phenel o ciacimos, hai me so așundem lestar kodoia phenav le lumeake.

²⁷ On ni hakeardes kă delas lenghe duma anda o Dad. ²⁸ Hai kadea o Isus phendea lenghe:

— Kana tume va vazdena le Ciaves le Manușăsko, atunci va pringianena kă me sem, hai kă ni kerav khanci mandar, dar orso phenav si sar sikadea man muro Dad. ²⁹ Hai kova kai dina man drom si manța. Ni muklea man korkoro, kă întotdeauna kerav so les placiol les.

³⁰ Kana o Isus phenelas ăl bukea kadala but manuș pakeaies andă leste.

O ciacimos hastravel tut

³¹ Kodolaske o Isus phendeas le evreenghe save pakeaies andă leste:

— Kana sa va kerena mîră vorbe, ciaces sen mîră ucenicea. ³² Hai si te pringianen o ciacimos, hai o ciacimos va kerela tumen liberea.

³³ On dine les anglal:

— Ame seam ăl ciave le Avraamoske, hai kanikaske nici ăk data ni seams robi. Sar phenes tu kă «si te aven liberea»?

³⁴ O Isus dina len anglal:

— Ciaces, ciaces phenav tumenghe: orkon trail ando bezeh si robo le bezehăske. ³⁵ O robo ni aciol ando kher pentru totdeauna, dar o ciavo aciol pentru totdeauna.^t ³⁶ Kodolaske kana o Ciavo kerel tumen liberea, si te aven ciaces liberea. ³⁷ Gianav kă sen ăl ciave le Avraamoske, dar roden te mudaren man, kă mîră vorbe nai len than andă tumende. ³⁸ Me phenav so dikhlem kana semas le Dadesa, hai i tume keren kadea sar așunden katar tumaro dad.

³⁹ On dines anglal:

— Amaro dad si o Avraam.

O Isus phendea lenghe:

— Te senas ăl ciave le Avraamoske, kerenas ăl fapte le Avraamoske. ⁴⁰ Dar akanak roden te mudaren man man, ăk manuș savo phendea tumenghe o ciacimos kai așundem katar o Del. Kadea daicii o Avraam ni kerdeas. ⁴¹ Tume keren ăl fapte tumare dadeske.

***8:24** ME SEM Ando Exodo 3:14 o anav ME SEM si o anav le RAiesko.

^t**8:35** Geneza 21:10; Galateni 4:30

On phende leske:

— Ame ni seam ciave kerde andai kurvia. Si amen numa ăk dad, o Del.

⁴² O Isus phendea lenghe:

— Te sas o Del tumaro dad, iubinas man man, kă me înklistem katar o Del hai sem kathe. Ni avilem kă me kamnem, dar ov dinea man drom. ⁴³ Soste ni hakearen so phenav tumenghe? Kodolaske kă ni daştin te aşunen katar mîră vorbe. ⁴⁴ Tume sen katar tumaro dad o beng, hai kamen te keren so kamel tumaro dad. Ov dă anglal mudarelas, hai ni beşel ando ciacimos, kă andă leste nai ciacimos. Kana phenel o ohaiimos, del duma anda pire, kă si ăk ohamno hai o dad le ohaiimasko. ⁴⁵ Hai kă me phenav o ciacimos, ni pakean man. ⁴⁶ Savo anda tumende daştil te sikavel kă si man doş bezehăski? Kana phenav o ciacimos, soste ni pakean man? ⁴⁷ Savo si katar o Del aşunel katar ăl vorbe le Devleske. Kodolaske tume ni aşunen, kă ni sen katar o Del.

O Isus si mai anglal dă sar o Avraam

⁴⁸ Ăl bare le evreenghe dine les anglal:

— Ni phenas ame mişto kă san samariteano hai si tut beng?

⁴⁹ O Isus dineas anglal:

— Nai man beng, dar me cinstiv mîră Dades hai tume ni cinstin man. ⁵⁰ Me ni rodav mîră slava, si iekh savo rodel lan hai ov si o krisitori. ⁵¹ Ciaces, ciaces phenav tumenghe: kana orsavo kerel mîră vorbe, nai te merel nici ăk data.^u

⁵² Kadea kă ăl bare le evreenghe phende leske:

— Akanak gianas kă si tut beng: o Avraam mulos hai i ăl proorocea, hai tu phenes: «Kana orsavo kerel mîră vorbe, nai te merel nici ăk data.» ⁵³ San tu mai baro dă sar amaro dad o Avraam, savo mulos? Hai i ăl proorocea mules. Kon phenes tu kă san?

⁵⁴ O Isus dineas anglal:

— Kana me phenav kabor dă baro sem me, mîră slava nai khanceski. Muro Dad sikavel kabor dă baro sem me, ov anda savo tume phenen: «si amaro Del». ⁵⁵ Hai tume ni pringianen les, dar me pringianav les. Kaşte phenav kă ni pringianav les semas ăk ohamno sar tumende. Dar me pringianav les hai kerav leske vorbe. ⁵⁶ Tumaro dad o Avraam huklos dă bukurie kă si te dikhel o ghes mîră avimasko. Dikhlea les hai bukurisailos.^v

⁵⁷ Kadea kă ăl bare le evreenghe phende leske:

— Nai tut nici peinda bărş hai dikhlean le Avraamos?

⁵⁸ O Isus phendea lenghe:

— Ciaces, ciaces phenav tumenghe: Mai anglal gi kai te kerdeol o Avraam, ME SEM.

⁵⁹ Kadea kă liles bar kaşte ciuden andă leste.^w Dar o Isus garadilos hai înklistos andai bar le Temploski.

O sastearimos le korăsko

9 Kana nakhelas, o Isus dikhleas ăk manuş koro dă kana kerdilos. ² Hai leske ucenicea puşle les:

— Rabi,^x kon kerdeas bezeh da biandilos koro kadav manuş, ov sau lesko dad hai leski dei?

³ O Isus dineas anglal:

— Nai kă kerdes bezeh nici o manuş kadava, nici leske dada, hai kadea kerdilos te daştil pes te avel si-kade andă leste ăl fapte le Devleske. ⁴ So si ghes trăbul te keras ăl fapte koleske savo dinea man drom. Avel e reat, kana konik ni daştil te kerel buki. ⁵ Kabor sem ande lumea, sem e lumina le lumeaki.

⁶ Păce phendeas kadal vorbe, ciungardeas p-phuv hai anda o ciungarimos kerdeas cik hai makhleas ăl iakha le korăske le cikasa. ⁷ Pala kodoia phendea leske:

— Gia hai thov tut ando pai kai buciol Siloamo (savo hakeardeol „dino drom”). Atunci ov ghelos hai thodea pes hai risailos dikhindos.^y ⁸ Kadea kă ăl vecini hai kola kai pringianendas les mai anglal kă manghelas phenenas:

— Nai kadava kai beşelas hai manghelas?

⁹ Aver phenenas:

— Ov si.

Aver phenenas:

— Na, dar amear lesa.

Hai ov phenelas:

— Me sem!

¹⁰ Kadea kă phende leske:

— Sar putardiles ke iakha?

¹¹ Ov dineas anglal:

— O manuş kai buciol Isus kerdeas cik hai makhleas mîră iakha hai phendea manghe: «Gia ko pai o Siloamo hai thov tut andă leste!» Kadea kă ghelem hai thodem man hai avile mîră iakha.

¹² Hai phende leske:

— Kai si o manuş kodova?

Ov phendeas:

— Ni gianav.

^u8:51 Ioan 3:16; 5:24; 6:47 ^v8:56 Geneza 12:1-3; 22:13-15 ^w8:59 Levitiko 24:13-16

^x9:2 Ioan 1:38 ^y9:7 2 Thagara 5

Ăl fariseia pucen le korăs sar sastilos

¹³ Îngheardes kăl fariseia koles kai sas mai anglal koro. ¹⁴ Hai sas ăk ghes Sabatosko kana o Isus kerdeas cik hai putardeas leske iakha. ¹⁵ Atunci ăl fariseia pușle les i on sar aviles leske iakha. Hai ov phendea lenghe:

— Ciutea manghe cik păl iakha, thodem man hai dikhav.

¹⁶ Kodolaske aver andal fariseia phenenas:

— O manuș kadava nai katar o Del, kă ni înkearel o Sabato.

Aver phenenas:

— Sar daștil ăk manuș bezechalo te kerel kadea semnea?

Hai pharadiles mașkar lende. ¹⁷ Atunci pale phendes le korăske:

— Tu so phenes anda leste kă putardeas ke iakha?

Ov phendeas:

— Si ăk prooroko.

¹⁸ Dar ăl bare le evreenghe ni pakeaias kă ov sas koro hai akanak dikhel, gi kana ni dines mui leske dades hai leske da. ¹⁹ Hai pușle len:

— Si kadava tumaro ciavo, anda savo phenen kă kerdilos koro? Sar da dikhel akanak?

²⁰ Kadea kă lesko dad hai leski dei dines anglal:

— Gianas kă kadava si amaro ciavo hai kă kerdilos koro. ²¹ Dar sar dikhel akanak, ni gianas, hai ni gianas nici kon putardeas leske iakha. Pucen les les, kă ov si dăstul dă baro! Hai ov va dela дума korkoro anda peste.

²² Leski dei hai lesko dad phende kadal vorbe, kă daranas katar ăl bare le evreenghe, kă on deja hotă-rîșerdesas: kana dakoniva va phenela kă o Isus si o Kristos, te avel dino avri andai sinagoga. ²³ Kodolaske phende leski dei hai lesko dad:

— Si dăstul dă baro, pucen les les!

²⁴ Atunci pale dine mui le manușăs kai sas koro hai phende leske:

— Phen o ciacimos angla o Del!*^z Ame gianas kă o manuș kadava si ăk bezechalo.

²⁵ Ov dina len anglal:

— Me ni gianav kana si ăk bezechalo. Me iekh gianav: kă semas koro hai akanak dikhav.

²⁶ Atunci on pale phende leske:

— So kerdea tuke? Sar putardeas ke iakha?

²⁷ Ov dina len anglal:

— Doar phendem tumenghe, dar ni așunden man. Soste kamen te mai așunen mai ăk data? Dar ni kămena i tume te kerdeon leske ucenicea?

²⁸ On zbărîsardes pă leste:

— Tu san lesko uceniko, hai ame seam ăl ucenicea le Moiseaske! ²⁹ Ame gianas kă o Del dineas дума le Moiseaske,^a dar anda kadava nici ni gianas katar si.

³⁰ O manuș dina len anglal:

— Kate si e mirarea, kă tume ni gianen katar si ov hai ov putardeas mîră iakha! ³¹ Gianas kă o Del ni așunel le bezechalen, dar kana dakoniva cinstil le Devles hai kerel leski voia, kodoles așunel les o Del.

³² Dă kana si e lumea ni așundineailos te putrel dakoniva ăl iakha ăk korăske kerdo koro anda pi dei.

³³ Kana o manuș kadava ni afi sas katar o Del, ni daștilas te kerel daicii.

³⁴ On dine les anglal:

— Tu san kerdo ku sea ando bezech hai tu sikaves amen amen?

Hai dine les avri.

O koro pakeal ando Isus

³⁵ O Isus așundeas kă dine les avri, hai kana arakhlea les phendea leske:

— Pakeas ando Ciavo le Manușăsko?

³⁶ Ov dina anglal:

— Kon si ov, raia, kaște pakeav andă leste?

³⁷ O Isus phendea leske:

— Dikhlean les, si kova savo del дума tusa.

³⁸ Hai ov phendeas:

— Pakeav, Raia.

Hai înkinosailos leske. ³⁹ O Isus phendeas:

— Me avilem ande lumea kadaia te dav e pronunțarea, kă kodola save ni dikhen, te dikhen, hai kola kai dikhen, te aresen koră.

⁴⁰ Hai niște fariseia save sas lesa așundes kadal vorbe hai phende leske:

— Kames te phenes kă i ame seam koră?

⁴¹ O Isus phendeas lenghe:

— Te senas koră, ni senas doșale bezechăstar, dar akanak phenen: «Dikhas», kadea kă acion doșale.

O Isus si o păstori o lacio

10 — ¹ Ciaces, ciaces phenav tumenghe: kova kai ni întril poa udar ande bar le brakheanghi hai hutel pa aver rig, kodova si cior hai tîlhari.^b

² Dar kon întril poa udar si păstori le brakheango.

***9:24** Phen o ciacimos angla o Del Ando originalo si: „De slava le Devles!”

^z**9:24** Iosua 7:19 ^a**9:29** Exodo 33:11; Numerea 12:8 ^b**10:1** Ezekiel 34:1; Ieremia 23:1-3

³ Kodoleske putrel o portari hai ăl brakhea așunen lesko glaso, hai ov del mui pe brakhean pã anaveste hai gial angla lende avri. ⁴ Kana înkaladeas piren sa-orăn, gial angla lende, hai ăl brakhea gian pala leste, kã pringianen lesko glaso. ⁵ Dar nici ăk data ni gian pala ăk străiino, hai va nașăna lestar, kã ni pringianen lesko glaso.

⁶ E pilda kadaia phendea lan lenghe o Isus, dar on ni hakeardes so phenelas lenghe.

⁷ Atunci pale phendea lenghe o Isus:

— Ciaces, ciaces phenav tumenghe, me sem o udar le brakheango. ⁸ Sea kai aviles mai anglal mandar si cior hai tîlharea, hai ăl brakhea ni așundes lendar. ⁹ Me sem o udar.^c Kana dakoniva va întrila prin mande, va avela hastrame. Va întrila, va înklela hai va arakhela ciar. ¹⁰ O cior ni avel, numa te ciorel, te cinel hai te nimicil. Me avilem ka len te avel len viața, hai oi te avel pherdi miștimos.

¹¹ Me sem o lacio păstori. O păstori o lacio del pi viața andal brakhea. ¹² Dar kova kai si pokindo, savo nai păstori, hai ăl brakhea nai leske, kana dikhel kã avel o ruv, mukel le brakhean hai nașăl. Hai o ruv astarel hai pharavel le brakhean. ¹³ Kova kai si pokindo nașăl, kã si pokindo hai ni hal les e grija le brakheanghi. ¹⁴ Me sem o lacio păstori hai mîrăn pringianav len hai on pringianen man, ¹⁵ sar pringianel man o Dad, hai me pringianav le Dades, hai dav mîrî viața andal brakhea. ¹⁶ Mai si man aver brakhea save nai anda kadav staulo. I kodolen trăbul te anav len. On va așunena katar muro glaso, hai va avela ăk turma ăk păstoresa. ¹⁷ Anda kodoia iubil man o Dad, kã me dav mîrî viața kaște lav lan palpale. ¹⁸ Konik ni lel mîrî viața, dar me alov te dav mîrî viața. Man si man zuralimos te dav lan, hai man si man zuralimos te lav lan palpale. E porunka kadaia lilem lan katar muro Dad.

¹⁹ Andai kauza kadal vorbenghe pale kerdineailos pharaiimos mașkar ăl evreea,^d ²⁰ hai but anda lende phenenas:

— Si les beng, si dilo. Soste așunen les?^e

²¹ Aver phenenas:

— Ăl vorbe kadala nai ăk manușăske bengalo. Daștil ăk beng te putrel ăl iakha le korănghe?^f

Ăl bare le evreenghe ni pakean ando Isus

²² Pala kodoia ando Ierusalimo sas e sãrbãtoarea: o Ujimos le Templosko.* Sas o ivend. ²³ O Isus phirelas ande bar le Temploski ande Prispa le Solomonoski. ²⁴ Kadea kã ăl bare le evreenghe kidineailles pã leste hai phenenas leske:

— Gi kana mudares amaro ilo? Phen amenghe te hakearas: tu san o Kristos?

²⁵ O Isus dinea len anglal:

— Phendem tumenghe hai ni pakean man. Ăl bukea kai kerav len me ando anav mîră Dadesko, kadala phenen o ciacimos anda mande. ²⁶ Dar tume ni pakean, anda kodoia kã ni sen anda mîră brakhea.^g ²⁷ Mîră brakhea așunen katar muro glaso, hai me pringianav len hai on aven pala mande.^h ²⁸ Hai me dav len e viața veșniko. Hai nici ăk data ni va hasaona, hai konik ni va țîrdela len anda muro vast. ²⁹ Muro Dad, savo dinea len manghe, si mai baro dă sea, hai koniva ni daștil te țîrdel len anda o vast le Dadesko.ⁱ ³⁰ Me hai o Dad seam iekh.^j

³¹ Atunci ăl bare le evreenghe pale liles bar kaște mudaren les. ³² O Isus dinea len anglal:

— But bukea lacea sikadem tumenghe katar o Dad. Anda savi andal bukea kadala mudaren man barănța?

³³ On phende leske:

— Na andak buki lacii mudaras tut barănța, hai andak hula, kã tu savo san manuș, kerdos Del.

³⁴ O Isus dinea len anglal:

— Nai ramome andă tumaro lil le krisako: «Me phendem: Sen devla?»^k ³⁵ Kana othe phendea lenghe «devla», kolenghe kai dinea lenghe duma o kuvînto le Devlesko — hai e Skriptura ni daștil te avel kerdi khanceski — ³⁶ tume phenen anda kova saves o Dad sfîntosardea les hai dinea les drom ande lumea: «Tu hulis», kã phendem: «Sem o Ciavo le Devlesko»? ³⁷ Kana ni kerav ăl bukea mîră Dadeske, ta na pakean man! ³⁸ Dar kana kerav len, kear kana man ni pakean man, pakean ăl bukea kaște hakearen hai te pringianen kã o Dad si andă mande, hai me ando Dad!

³⁹ Kodolaske pale rodenas te astaren les, dar ov hastralos anda lenghe vast. ⁴⁰ O Isus pale ghelos înkealtar o Iordano, ando than kai boldeasas o Ioan

***10:22** Ăl manuș sãrbãtorinas o ujimos le Templosko, kã ando bãrș 164 angla o Kristoso sfîntosailos o Templo pala so ăl greci mahrisardesas les.

^c**10:9** Ioan 14:6; Efeseni 2:18 ^d**10:19** Ioan 7:43; 9:16 ^e**10:20** Ioan 8:52; 7:20

^f**10:21** Salmi 146:8; Ioan 9:32–33 ^g**10:26** Ioan 8:47 ^h**10:27** Ioan 10:14 ⁱ**10:29** Ioan 14:28; 17:6

^j**10:30** Ioan 17:11 ^k**10:34** Salmi 82:6

anglal, hai acilos othe. ⁴¹ Hai but manuș aviles leste hai phenenas:

— O Ioan ciaces ni kerdeas nici ăk semno, dar sea so phendeas ov anda kadava si ciace.

⁴² Hai othe but pakeaie andă leste.

O Isus giuvindil le Lazăros

11 Hai ăk manuș sas nasfalo, o Lazăr andai Betania kai beșenas e Maria hai e Marta, laki pheii. ² E Maria sas koia kai makhleas le Raies parfumsa hai khosleas leske pîrne pe balența,¹ hai lako phral o Lazăr sas nasfalo. ³ Kodolaske ăl pheia dines drom ko Isus, phenindos:

— Raia, ita, kova saves iubis les si nasfalo.

⁴ Hai kana o Isus așundeas, phendeas:

— O nasfalimos kadava nai anda o merimos hai si andai slava le Devleski, kaște avel sikado prin leste kabor dă baro si o Ciavo le Devlesko.

⁵ O Isus iubilas le Marta, lake phea hai le Lazăros.

⁶ Deci kana așundeas kă ov si nasfalo, atunci acilos dui ghes ando than kai sas. ⁷ Pala kadaia phendeas le ucenicenghe:

— Haidin te gias pale ande Iudeia!

⁸ Ăl ucenicea phende leske:

— Rabi, akanak ăl bare le evreenghe rodenas te mudaren tut barănta,^m hai pale kames te gias othe?

⁹ O Isus dineas anglal:

— Nai deșudui ciasuri ando ghes? Kana dakoniva phirel o ghes, ni împedekil pes, kă dikhel e lumina kadal lumeaki. ¹⁰ Dar kana dakoniva phirel e reat, împedekil pes, kă nai les lumina.

¹¹ Pala kadal vorbe phendea lenghe:

— O Lazăro, amaro amal, sovel, dar giav te vazdav les andai lindri.

¹² Kadea kă ăl ucenicea phende leske:

— Raia, kana sovel, va kerdeola mișto.

¹³ Dar o Isus dineas дума anda lesko mulimos, dar on gîndinas kă del дума andai odihna le sovimaski.

¹⁴ Atunci o Isus phendea lenghe te hakearen:

— O Lazăro mulos. ¹⁵ Hai bukuriv man anda tumende kă ni semas othe, kaște pakean. Dar haidin te gias leste!

¹⁶ Atunci o Toma kai buciolas Geamăno phendeas kolenghe kai sas lesa ucenicea:

— Haidin te gias i ame kaște meras le Isusosa!

¹⁷ Atunci kana avilos o Isus, așundeas kă o Lazăro si dă ștar ghes ando than le prahomasko. ¹⁸ E Beta-

nia sas pașa o Ierusalimo, kam kă trin kilometrea,* ¹⁹ hai but andal evreea avilesas ke Marta hai ke Maria kaște mîngîin len anda lengo phral. ²⁰ Kana e Marta așundeas kă avel o Isus, înklistis angla leste. Dar e Maria beșelas ando kher. ²¹ Atunci e Marta phendeas le Isusoske:

— Raia, te afi sanas kathe, muro phral ni afi mulosas. ²² Dar i akanak gianav kă orso manghes katar o Del, o Del va dela tut.

²³ O Isus phendea lake:

— Keo phral va uștela andal mule.

²⁴ E Marta phendea leske:

— Gianav kă va uștela andal mule, ke învierea ando paluno ghes.

²⁵ O Isus phendea lake:

— Me sem e învierea hai e viața. Kon pakeal andă mande, kear kana merela, va traila, ²⁶ hai sea kai train hai pakean andă mande ni va merena nici ăk data. Pakeas tu e buki kadaia?

²⁷ Oi phendea leske:

— Da, Raia, me pakeav kă tu san o Kristos, o ciavo le Devlesko, saves ajukearas les te avel ande lumea.

²⁸ Hai phenindos kadala ghelis hai dineas mui rigate pe phea le Maria hai phendea lake:

— O Sikaiitori si kathe hai del tut mui.

²⁹ Sar oi așundeas, uștilis sigo hai teleardeas leste. ³⁰ O Isus înkă ni întreisailos ando gav hai sas ando than kai maladea les e Marta. ³¹ Atunci ăl evreea kai sas le Mariasa ando kher hai mîngîinas lan, kana dikhles kă e Maria uștilis sigo hai înklel avri, gheles pala late, kă pakeaies kă gial ko than le prahomasko te rovel othe. ³² Atunci kana e Maria arelis kai sas o Isus hai dikhlea les, pelis kă leske pîrne hai phendeas leske:

— Raia, te afi sanas kathe, ni afi mulosas muro phral.

³³ Atunci kana o Isus dikhlea lan rovindos, hai le evreen kai avilesas lasa rovindos, holeailos ando duho hai izdraias andă peste. ³⁴ Pușleas:

— Kai ciuten les?

Hai on phendes:

— Raia, av hai dikh!

³⁵ O Isus rovelas. ³⁶ Atunci ăl evreea phendes:

— Ita kabor iubilas les!

³⁷ Dar aver mașkar lende phendes:

— Oare ni daștilas kadava savo putardeas ăl iakha le korăske te kerel ta na merel nici o Lazăro?

***11:18** trin kilometrea Ando originalo 15 stadia, save si kam trin kilometri.

¹**11:2** Ioan 12:3 ^m**11:8** Ioan 10:31

³⁸ Deci o Isus pale holeailos andă peste, ghelos ko than le prahomasko, savo sas ăk peștera hai ăk bar sas ciutino ko mui. ³⁹ O Isus phendeas:

— Den rigate o bar!

E Marta, e phei le muleski, phendea leske:

— Raia, deja khandel, kă si mulo dă ștar ghes.

⁴⁰ O Isus phendea lake:

— Ni phendem tuke kă kana pakeasa, va dikhesa e slava le Devleski?

⁴¹ Kadea kă dines rigate o bar. Hai o Isus vazdeas ăl iakha opre hai phendeas:

— Dade, nais tuke kă așundean man. ⁴² Hai me gianav kă întotdeauna așunes man, dar phendem kadaia anda saoră manuș kai si kathe, kaște pakean kă tu dinean man drom.

⁴³ Păce phendeas kadala, dinea mui glasosa zuralo:

— Lazăre, av avri!

⁴⁴ Hai o mulo înklistos, phanglo pîrnendar hai vas-tendar doreanța pînzake hai lesko mui sas învăluime ăk ștergaresa. O Isus phendea lenghe:

— Putren les hai muken les te phirel!

Ăl bare le evreenghe hotărîn te mudaren le Isusos

⁴⁵ Kadea kă but andal evreea kai avilesas ke Maria hai dikhesas so kerdeasas o Isus, pakeaies andă leste. ⁴⁶ Dar aver anda lende gheles kăl fariseia hai phende lenghe so kerdeas o Isus. ⁴⁷ Atunci ăl rașaia ăl bare hai ăl fariseia kides ăk konsilo hai phenenas:

— So te keras? Kă o manuș kadava kerel but semnea. ⁴⁸ Kana mukasa les kadea, sea va pakeana andă leste hai ăl romaia va pakeana kă ov kamel te avel thagar, hai va avena hai va nimicina i amaro than o sfînto hai i amaro poporo.

⁴⁹ Dar iekh anda lende, o Kaiafa, savo ando bărș kodova sas o rașai o baro, phendea lenghe:

— Tume ni gianen khanci, ⁵⁰ hai nici ni gîndin kă si mai mișto anda amende te merel ăk korkoro manuș anda o poporo hai ta na hasaol saoro neamo.

⁵¹ Dar kadaia ni phendea lan pestar, hai kă sas o rașai o baro ando bărș kodova, proorocisardeas kă o Isus si te merel anda o neamo. ⁵² Hai na numa anda peo neamo, hai i te kidel le ciaven le Devleske, save si risipime andă aver thema, kaște aven iekh. ⁵³ Atunci anda o ghes kodova hotărîsardes te mudaren les.

⁵⁴ Kodolaske o Isus ni mai phirelas te dikheol mașkar ăl evreea, dar teleardeas andai Betania, ando

ținuto pașai mulani, andăk foro kai buciolas Efraim, hai acilos othe pe ucenicența.

⁵⁵ O Ghes o baro le evreengo le Nakhimasko sas pașă, hai but uștiles katar ăl gava ko Ierusalimo, anglaoghes o baro kaște ujon pes.ⁿ ⁵⁶ Kadea kă beșîndos ande bar le Temploski, rodenas le Isusos hai denas duma mașkar peste:

— So pakean? Va avela ko ghes o baro?

⁵⁷ Dar ăl bare le rașaienghe hai ăl fariseia dinesas porunci kă kana gianela dakoniva kai si o Isus, te phenel lenghe kaște astaren les.

E Maria makhel ăl pîrne le Isusoske

O Matei 26:6-13; O Marko 14:3-9

12 Kadea kă șove ghesența angla o ghes o baro le Nakhimasko, o Isus avilos ande Betania, kai sas o Lazăro, saves vazdea les andal mule. ² Hai othe kerde leske hamos. E Marta slujilas hai o Lazăro sas iekh anda kola kai beșenas lesa ke sinia. ³ Atunci e Maria lileas ăk epaș okavaki parfumo nardosko ujo, but kuci, hai makhleas ăl pîrne le Isusoske hai khosleas leske pîrne pe balența. Hai o kher pherdilos katar o khandimos le parfumosko. ⁴ Atunci iekh andal leske ucenicea, o Iuda o Iskarioteano, savo ur-mealas te bikinel les, phendeas:

— ⁵ Soste ni bikindineailos kadav parfumo trine șălența dinarea* hai te dinesas pes le ciorănghe?

⁶ Dar phendeas kadaia na kă sas les grija katar ăl cioră dar kă ov sas cior hai leste sas e punga le lovenghi hai lelas so ciulas pes andă la. ⁷ Atunci o Isus phendeas:

— Muk lan, kă oi înkeardea les anda o ghes mîră prahomasko! ⁸ Kă ăl cioră si tumența întotdeauna, dar me ni sem tumența întotdeauna.

⁹ Hai but manuș andal evreea așundes kă o Isus si ande Betania hai aviles, na numa anda o Isus, dar i te dikhen le Lazăros, saves vazdea les andal mule.

¹⁰ Atunci ăl bare le rașaienghe hotărîsardes te mudaren i le Lazăros, ¹¹ kă anda leski kauza but andal evreea telearenas lendar hai pakeaies ando Isus.

O Isus si primime sar thagar ando Ierusalimo

¹² Andă le dongo ghes, ăl but manuș kai avilesas kăl ghesa ăl bare, kana așundes kă o Isus avel ko Ierusalimo, ¹³ liles kreci palmieroske, înklistes leske anglal, hai denas mui:

***12:5** Ăk dinari lelas ăk manuș păk ghes bukeako.

ⁿ**11:55** Numerea 9:6-12; 2 Kronici 30:17-19

— „Osana!”*

Kova kai avel ando anav le Raiesko si
binekuvintime”,^o

o thagar le Israelosko!

¹⁴ O Isus arakhleasas ăk hăroro hai uştilos pă leste,
pala sar si ramome:

¹⁵ „Na dara, e cei le Sionoski:

Ita, keo thagar avel

înklisto păk puio hărneako.”^p ¹⁶ Leske ucenicea
ni hakeardes anglal ăl bukea kadala, dar
mai palal, kana o Del sikadeas kabor dă baro
si o Isus, atunci andine peske goghi kă ăl
bukea kadala sas ramome anda leste, hai
kerdineailles leske.

¹⁷ Atunci ăl manuş kai sas lesa kana dineas mui le
Lazăros anda o than le prahomasko hai vazdea les
andal mule phenenas mereo so dikhles. ¹⁸ Hai kodo-
laske înklistes but manuş angla leste, kă aşundes kă
kerdeasas o semno kodova. ¹⁹ Atunci ăl fariseia phe-
nenas maşkar peste:

— Dikhen kă ame ni aresas kathinende. Ita kă e lu-
mea gial pala leste.

O Isus del дума anda peo merimos

²⁰ Maşkar kola kai avilesas kăl ghesa ăl bare te în-
kinon pes, sas i nişte greci. ²¹ Kadala aviles ko Filip,
kova kai sas andai Betsaida le Galileeaki, hai rughi-
sarde les:

— Raia, kamas te malos le Isusosa.

²² O Filip ghelos hai phendeas le Andreske, o An-
drei hai o Filip gheles hai phendes le Isusoske. ²³ Hai
o Isus dinea len anglal:

— Avilos o ciaso kaşte dikheol pes kabor dă ba-
ro si o Ciavo le Manuşăsko. ²⁴ Ciaces, ciaces phenav
tumenghe: Kana e kukin le ghiveski ni perel ande
phuv hai nici ni merel, atunci aciold korkoro. Dar ka-
na merel, anel but rodo. ²⁵ Kova kai iubil pi viaţa, va
hasarela lan, dar kon urîl pi viaţa ande lumea kadaia,
va înkearela lan andai viaţa veşniko. ²⁶ Kana slujila
manghe dakoniva, te înkeardeol pala man! Hai kai
sem me, othe va avela i muro slujitori. Kana dakoni-
va slujila manghe, o Dad va cinstila les.

²⁷ Akanak muro ilo si tulburime. Hai so te phenav?
«Dade, hastra man anda o ciaso kadava»? Dar kodo-
laske areslem ko ciaso kadava. ²⁸ Dade, sikav kabor
dă baro si keo anav!

Atunci avilos ăk glaso anda o ceri:

— Sikadem les, hai pale va sikavava les.

²⁹ Kodolaske ăl but manuş kai sas othe hai aşun-
des, phenenas kă sas ăk bubuiimos. Aver phenenas:

— Ăk îngeru dinea leske duma.

³⁰ O Isus dineas len anglal:

— Na anda mande aşundineailos kadav glaso, dar
anda tumende. ³¹ Akanak si e kris kadai lumeaki,
akanak o mai baro kadal lumeako va avela ciudino
avri. ³² Hai me, kana va avava vazdino pa-i phuv,^q va
ţîrdava saorăn mande.

³³ Phendea kadaia te sikavel sar si te merel.

³⁴ Atunci ăl manuş dine les anglal:

— Ame aşundeam ande Kris kă o Kristos aciold pen-
tru totdeauna.^r Dar sar phenes tu kă o Ciavo le Ma-
nuşăsko trăbul te avel vazdino? Kon si kadav Ciavo
le Manuşăsko?

³⁵ Atunci o Isus phendea lenghe:

— E lumina mai si ăk ţîra timpo tumeŃa. Phi-
ren kabor timpo si tumen lumina, kaşte na astarel
tumen o tuneरिकo! Kon phirel ando tuneरिकo ni
gianel kai gial. ³⁶ Kabor timpo si tumen lumina, pa-
kean ande lumina, kaşte aven manuş luminake!

Păce phendea lenghe kadal bukea, o Isus telear-
deas hai garadilos lendar.

But manuş ni pakeaies

³⁷ Dar, ku sea kă kerdeasas kadikitea semnea angla
lende, sa ni pakeanas andă leste, ³⁸ kaşte kerdeon ăl
vorbe le proorokoske Isaia:

„Raia, ciaces ni pakeaias koniva amare vorbe?

Hai ciaces, koniva ni dikhles ăl bukea kerde
katar o vast o zuralo le Raiesko?”^s

³⁹ Kodolaske ni daştinias te pakean ando Isus, kă o
Isaia pale phendeas:

⁴⁰ „Korardeas lenghe iakha

hai zurardeas lengo ilo,

kaşte na dikhen le iakhenţa

hai ta na hakearen le ilesa hai ta na rin pes

kaşte sastearav len.”^t

⁴¹ O Isaia phendea kadala kă dikhleas leski slava hai
dineas duma anda leste. ⁴² Kear kadea, kear andal
mai bare, but pakeaies andă leste, dar kă darailles
katar ăl fariseia, ni phenenas orkaske, kaşte na aven
dine avri andai sinagoga le evreenghi. ⁴³ Anda kodo-

***12:13** O kuvînto osana si „slava leski”. Ando Purano lil „osana” hakeardeolas „hastra amen”.

^o**12:13** Salmi 118:25-26 ^p**12:15** Isaia 62:11; Zaharia 9:9 ^q**12:32** Ioan 3:14

^r**12:34** Salmi 72:17; 89:4; 89:35-37; 110:1,4; Isaia 9:7; Ezekiel 37:25 ^s**12:38** Isaia 53:1 ^t**12:40** Isaia 6:10

ia kă placiuias len te aven cinstime mai but katar ăl manuș dă sar katar o Del.

⁴⁴ O Isus dineas mui:

— Kon pakeal andă mande, ni pakeal andă mande dar pakeal andă kova kai dinea man drom. ⁴⁵ Hai kon dikhel man man, dikhel koles kai dinea man drom. ⁴⁶ Me avilem sar lumina ande lumea, ka saoră save pakean andă mande ta na mai train ando întunearikko. ⁴⁷ Hai kana dakoniva așunel mîră vorbe hai ni înkearel len, na me krisov les. Kăci ni avilem te krisov e lumea, dar avilem te hastravav e lumea. ⁴⁸ Kon ciudel man hai ni lel mîră vorbe, si so te krisol les: ăl vorbe save phendem len, kodola va krisona les ando paluno ghes. ⁴⁹ Anda kodoia kă me ni dinem дума mandar, dar o Dad, kai dinea man drom, ov poruncisardea manghe so te phenav hai so te dav дума. ⁵⁰ Hai gianav kă leski porunka anel viața veșniko. Kodolaske so me dav дума, dav дума sar phendeas manghe o Dad.

O umilimos le Isusosko

13 Sas angla o ghes o baro le Nakhimasko.^{*u} O Isus gianelas kă avilos lesko ciasco kaște nakhel andai lumea kadaia ko Dad. Totdeauna, iubilas piren kai sas ande lumea, iubisardea len gi ko șăro. ² Kana beșenas te han, o beng deja ciuteasas ando ilo le Iudasko, o ciavo le Simonosko Iskarioteano, o gîndo te bikinel les. ³ O Isus gianindos kă o Dad dinea les saoră bukea andă vast, hai kă katar o Del avilos hai ko Del gial, ⁴ uștilos katar e sinia, ciuteas rigate pe țoale, lileas ăk ștergari hai phanglea pes lesa. ⁵ Pala kodoia ciuteas pai andăk ligheano hai începosailos te thovel ăl pîrne le ucenicenghe hai te khosel len le ștergaresa kai sas phanglo. ⁶ Kana areslos ko Simon Petru, kadava phendea leske:

— Raia! Tu te thoves mîră pîrne?

⁷ O Isus dinea les anglal:

— Akanak ni hakeares so kerav, dar pala ăk timpo va hakearesa.

⁸ O Petre phendea leske:

— Nici ăk data ni va thovesa mîră pîrne!

O Isus dinea les anglal:

— Kana ni thovava tut, nai te avel tut rig manța!

⁹ O Simon Petru phendea leske:

— Raia, na numa mîră pîrne! I mîră vast hai i muro șăro!

¹⁰ O Isus phendea leske:

— Kova kai si naiardo, ni trăbul te thovel pes, numa pal pîrne, kă si ujo dă sea. Hai tume sen uje, dar na sea.

¹¹ Kodolaske phendeas: „na sea sen uje”, kă gianelas kon bikinel les.

¹² Păce thodeas lenghe pîrne hai lileas pe țoale hai beșlos pale te hal, phendea lenghe:

— Hakearen so kerdem tumenghe? ¹³ Tume phenen manghe «sikaiitori» hai «rai». Mișto phenen, kă i sem. ¹⁴ Deci kana me, o rai hai o sikaiitori thodem tumare pîrne, atunci i tume trăbul te thoven ăl pîrne iekh avreske. ¹⁵ Sikadem tumen sar te keren, kaște keren i tume so me kerdem tumenghe. ¹⁶ Ciaces, ciaces phenav tumenghe: O robo nai mai baro dă sar peo stăpîno, nici kova kai sas dino drom nai mai baro dă sar kova kai dinea les drom. ¹⁷ Anda kodoia kă gianen kadal bukea, va avena bahtale kana keren len.

¹⁸ Ni dav дума anda tumende sea. Me gianav kolen saven alosardem len, dar alosardem len kaște pherdol e Skriptura: «Kova kai hal muro marno vazdeas peo kîlkîi kontra mîrî.»^v ¹⁹ Akanak phenav tumenghe, gi kai te kerdeol, ka atunci kana va kerdeola, te pakean kă ME SEM.[†] ²⁰ Ciaces, ciaces phenav tumenghe: Kon primil koles dino drom mandar, man primil man, hai kon primil man man, primil koles kai dinea man drom.

O Isus phenel kă si te avel bikindo

²¹ Pala so phendeas kadal vorbe, o Isus tulburisailos andă peo ilo hai phendeas lenghe kaște hakearen:

— Ciaces, ciaces phenav tumenghe, kă iekh anda tumende va bikinela man.

²² Ăl ucenicea ni hakearenas anda kaste del дума, hai dikhenas pes iekh pă aver. ²³ Iekh anda leske ucenicea, saves iubilas o Isus, beșelas ke sinia pașa o Isus.[‡] ²⁴ O Simon Petru kerdea leske semno te pucel les anda kaste del дума. ²⁵ Kodolaske kodova banghilos karing o Isus hai phendea leske:

— Raia, savo si kodova?

²⁶ O Isus dineas anglal:

***13:1** O ghes o baro le Nakhimasko si o ghes kana ăl evreea anen peske goghi ko ghes kana o îngero le mulimasko nakhlos pașa lende ando Egipto hai on hastrailos othar. †**13:19** Ando Exodo 3:14 o anav ME SEM si o anav le RAiesko. ‡**13:23** „Pașa o Isus” ando originalo si „pașa o kolin le Isusosko”, sas kă beșelas ke ciacii le Isusoski întinzome iekh pașa aver.

^u**13:1** Exodo 12:13-14 ^v**13:18** Salmi 41:9

— Si kodova saveske va dava ăk prușuk marneski păce bolava la.

Boldeas e prușuk le marneski hai dinea la le Iudaske, o ciavo le Simonosko Iskarioteano.²⁷ Hai pala e prușuk o Satana întrisaillos andă kodova. Atunci o Isus phendea leske:

— So si tut te keres, ker sigo!

²⁸ Dar nici iekh anda kola kai beșenas ke sinia ni giangles anda soste phendea leske kadea.²⁹ Anda kodoia kă le Iudas sas les e punga, aver pakeanas kă o Isus phendeas leske: „Kin so trăbul amen andăl ghesa ăl bare” sau phendeasas leske te del daicii le ciorăn.*³⁰ Păce lileas e prușuk, o Iuda înklistos sigo avri. Hai sas reat.

E porunka nevi dini katar o Isus

³¹ Atunci, kana o Iuda înklistos, o Isus phendeas:

— Akanak dikheol kabor dă baro si o Ciavo le Manușăsko, hai ov sikavel kabor dă baro si o Del.³² Kana ov sikavel kabor dă baro si o Del, atunci i o Del va sikavela kabor dă baro si ov hai va sikavela imedime.³³ Ciaorale, mai sem țira tumența. Pala kodoia, si te roden man hai sar phendem le mai barenghe le evreenghe kă «kai me giav, tume ni daștin te aven»,^w sa kadea phenav i tumenghe akanak.³⁴ Dav tumen ăk porunka nevi: te iubin tumen iekh avresa. Sar iubiv tumen me, sa kadea te iubin tumen i tume iekh pă aver!³⁵ Prin kadaia va gianena sea kă sen mîră ucenicea, kana si tumen dragostea iekh anda aver.

O Isus phenel sar ciudel pes o Petre lestar

³⁶ O Simon Petre pușlea les:

— Raia, kai gias?

O Isus dinea les anglal:

— Kai giav, ni daștis te aves pala mande akanak, dar mai palal va avesa pala ma.

³⁷ O Petre phendea leske:

— Raia, soste ni daștiv te avav pala tute akanak? Va dava mîră viața anda tute!

³⁸ O Isus dinea les anglal:

— Va desa ki viața anda mande? Ciaces, ciaces phenav tuke kă ni va ghilabela o bașno gi kana ni va ohavesa trin drom kă ni pringianes man!

O Isus si o drom, o ciacimos hai e viața

14 O Isus phendeas:
— Tumare ile ni trăbul te aven tulburime. Te pakean ando Del hai te pakean andă mande!² Ando kher mîră Dadesko si but hodăi. Ta na afi sas kadea, afi phendemas. Giav te kerav ăk than anda tumende.³ Hai kana giava te kerav ăk than anda tumende, si te riv man, hai si te lav tumen manța kaște aven i tumen kai sem me.⁴ Hai gianen o drom karing o than kai me giav.

⁵ O Toma phendea leske:

— Raia, ni gianas kai tu gias: sar daștis te gianas o drom?

⁶ O Isus phendeas:

— Me sem o drom, o ciacimos hai e viața. Konik ni daștil te avel ko Dad, numa prin mande.⁷ Te afi pringiandenas man, afi pringianenas i mîră Dades.[†] Hai dakanara pringianen les hai i dikhlen les.

⁸ O Filip phendea leske:

— Raia, sikav amenghe le Dades hai aresel amen!

⁹ O Isus phendea leske:

— Sem dă kadikita timpo tumența hai înkă ni pringianes man, Filipe? Kova kai dikhlea man man, dikhleas le Dades. Sar daștis te phenes: «Sikav amenghe le Dades»?¹⁰ Ni pakeas kă me sem ando Dad hai kă o Dad si andă mande? Na mandar phenav ăl vorbe save phenav len tumenghe, dar o Dad kai aciul andă mande, kear ov, kerel pi buki anda mande.¹¹ Pakean man kă me sem ando Dad hai o Dad si andă mande. Kana ni pakean man, pakean makar andai kauza kadal bukeanghi!¹² Ciaces, ciaces phenav tumenghe: Kon pakeal andă mande va kerela ăl bukea save me kerav len. Hai va kerela bukea mai bare dă sar kadala, anda kodoia kă me giav ko Dad.¹³ Hai orso va manghena tume andă muro anav, va kerava, kaște sikavel o Ciavo kabor dă baro si o Dad.¹⁴ Kana va manghena manghe daicii andă muro anav, kodoia va kerava.

O Isus phenel kă va dela drom o Duho Sfînto

— ¹⁵ Kana iubina man, va înkearena mîră porunci.
¹⁶ Hai me va rughiva le Dades hai ov va dela tumen aver Ajutori te avel tumența totdeauna,¹⁷ o Duho le ciacimasko. E lumea ni daștil te primil les, kă ni dikhel les hai nici ni pringianen les. Tume pringianen

***13:29** Andă reat kodoia sas obicei te den love le ciorăn.

[†]**14:7** O originalo daștilas te mai avel: „Kana pringianen man, va pringianena i mîră Dades”.

^w**13:33** Ioan 7:34; 8:21

les, kã aciol tumentã hai va beșela andã tumende. ¹⁸ Nai te mukav tumen orfaia, hai si te riv man tumende. ¹⁹ Înkã ãk țira, hai e lumea ni va mai dikhela man, dar tume va dikhena man. Pentru kã me traiv, i tume va traiina. ²⁰ Andã o ghes kodova va gianena kã me sem andã muro Dad, tume sen andã mande, hai me sem andã tumende. ²¹ Kas si mîrã porunci hai înkearel len, kodova iubil man. Hai kon iubil man man, va avela iubime katar muro Dad. Hai i me va iubiva les hai va kerdeova man leske pringiendo.

²² O Iuda (na o Iuda Iskarioteano) phendea leske:

— Raia, hai sar kerdeol kã va kerdeosa tut pringiendo amenghe, hai na le lumeake?

²³ O Isus dinea les anglal:

— Kana iubila man dakoniva, va kerela mîrã vorbe, hai muro Dad va iubila les. Va avasa leste, hai va beșasa andãk than lesa. ²⁴ Kon ni iubil man, ni înkearel mîrã vorbe. Hai ãl vorbe kai tume așunen len, nai mîrã, hai si mîrã Dadeske, savo dinea man drom.

²⁵ Phendem tumenghe kadal bukea kabor mai sem tumentã. ²⁶ Dar mai înkeal o Ajutori, o Duho Sfînto, saves o Dad va dela les drom andã muro anav, va sikavela tumen saorã bukea hai va anela tumenghe goghi sea so phendem tumenghe. ²⁷ Mukav tumenghe e pacea, dav tumen mîrî pacea. Ni dav lan tumenghe kadea sar del lan e lumea. Ta na tulburin pes tumare ile hai nici ta na daran! ²⁸ Așunden sar me phendem tumenghe: «Telearav dar va riva man tumende.» Te iubinas man, bukurinas tumen kã giav ko Dad, kã o Dad si mai baro dã sar mande. ²⁹ Phendem tumenghe akanak, anglal gi kai te kerdeol, ka atuncia kana va kerdeola, te pakean. ³⁰ Nai te mai dav дума but tumentã, kã avel o mai baro le lumeako kadaia, dar nai muro baro, ³¹ dar me kerav kadea sar poruncisardea manghe o Dad, ka e lumea te gianel kã me iubiv le Dades. Ușten, te telearas katar!

O Isus si e vița hai ame seam ãl mlãdițe

15 — ¹ Me sem e vița e ciacii hai muro Dad si kai kerel e buki e rez. ² Saorã mlãdițe kai ni den rodo, ov cinel len, hai saorã mlãdițe kai den rodo, ujol len, kaște anen i mai but rodo. ³ Tume sen deja uje andai kauza le vorbenghe kai phendem len tumenghe. ⁴ Acion andã mande hai me va aciova andã tumende. Nici ãk mlãdița ni daștil te anel rodo pestar kana ni aciol ande vița. Sa kadea nici tume ni daștin te anen rodo kana ni acion andã mande. ⁵ Me sem e vița hai tume sen ãl mlãdițe. Kon aciol andã

mande hai me andã leste del but roade, kã tume ni daștin te keren khanci bi muro. ⁶ Kana dakoniva ni aciol andã mande, si ciudino avri sar ãk mlãdița, hai va șukeola. Kadal mlãdițe kiden len, ciuden len ande iag hai si phabarde. ⁷ Kana acion andã mande hai mîrã sikaiimata acion andã tumende, daștin te manghen orso kamen, hai va kerdeola tumenghe. ⁸ Hai kadea sikaven kabor dã baro si muro Dad, kana anen but rodo, hai kadea sikaven kã sen mîrã ucenicea. ⁹ Sar iubil man o Dad, kadea iubiv tumen i me. Acion andã mîrî dragostea! ¹⁰ Kana înkearen mîrã porunci, va aciona andã mîrî dragostea, kadea sar me înkeardem ãl porunci mîrã Dadeske hai aciov andã leski dragostea.

¹¹ Phendem tumenghe kadal bukea ka mîrî bukuria te avel andã tumende, hai tume te aven pherde bukuria. ¹² Kadaia si mîrî porunka, te iubin tumen iekh pã aver, kadea sar me iubiv tumen. ¹³ Kanikas nai les dragostea mai bari numa te del pi viața anda pe amal. ¹⁴ Tume sen mîrã amal kana kerena so porunciv tumenghe. ¹⁵ Dakanara angle ni mai phenav tumenghe robi, kã o robo ni gianel so kerel lesko stãpîno. Hai phenav tumenghe amal, kã sea so așunden katar muro Dad kerdem tumenghe pringiendo. ¹⁶ Na tume alosarden man man, hai me alosardem tumen, hai ciutem tumen te gian hai te anen roada, hai tumari roada te aciol, kadea kã o Dad te del tumen orso va manghena andã muro anav. ¹⁷ Kadaia porunciv tumenghe: te iubin tume iekh pã aver!

E ura le lumeaki

— ¹⁸ Kana e lumea urol tumen, anen tumenghe goghi kã man urosardea man mai anglal tumendar. ¹⁹ Kana afi senas le lumeake, e lumea iubilas tumen sar piren. Dar ni sen le lumeake, hai me alosardem tumen andai lumea, kodolaske e lumea urol tumen. ²⁰ Ta na bistren ãl vorbe kai phendem tumenghe: o robo nai mai baro dã sar peo stãpîno:^x kana man kerde man te suferiv, va kerena tumen i tumen. Kana kerdes mîrã vorbe, va kerena i tumare. ²¹ Va kerena tumenghe saorã bukea kadala anda mîrî kauza, kã on ni pringianen les koles kai dinea man drom. ²² Kana ni afi avilemas hai ni afi dinemas lenghe дума, nas doșale bezehăstar. Dar akanak ni daștin te phenen kã ni giangles kã keren bezeh. ²³ Kon urol man man, urol i mîrã Dades. ²⁴ Kana ni afi kerdemas mașkar lende bukea save konik aver dakoniva ni kerdea len, nas doșale katar o bezeh kadava. Dar akanak

^x15:20 Ioan 13:16

kear kã dikhles i man hai i mîrã Dades, sa uron amen.
²⁵ Dar kadaia kerdeol kaște kerdon ăl vorbe ramome andã lengo Lil le sikaiimasko: urosarde man bi ciaci-masko.^y ²⁶ Dar kana avela o Ajutori, savo me va dava les tumenghe drom katar o Dad, o Duho le ciacimasko, savo avel katar o Dad, ov va phenela o ciacimos anda mande. ²⁷ Hai i tume va phenena o ciacimos anda mande, kã senas dã anglal manța.

16 Phendem tumenghe kadal bukea kaște na peren. ² Va dena tumen avri andal sinagogi. Hai mai but dã kadikita, va avela timpo ka orkon va mudarela tumen va gîndila kã kerel ăk buki kai kamela o Del. ³ Va kerena kadal bukea anda kodoia, kã ni pringianes le Dades hai nici man. ⁴ Dar me phendem tumenghe kadala ka atuncia kana va avela o timpo te kerdeol, te anen tumenghe goghi kã phendem len tumenghe. Ni phendem len tumenghe dã anglal, kã semas tumența.

E buki le Duhoski Sfînto

— ⁵ Dar akanak giav koleste kai dinea man drom hai nici iekh anda tumende ni pucel man: «Kai gias?»
⁶ Anda kodoia kã phendem tumenghe kadal bukea, tumare ile pherdile tristețea. ⁷ Dar ciaces phenav tumenghe: Si mai mișto anda tumende ka me te telearav. Kã kana me ni telearava, o Ajutori ni va avela tumende. Dar kana telearava, va dava les tumenghe drom. ⁸ Hai kana va avela ov, va sikavela le lumeake kã nai lan ciacimos andã soste si o bezeh, o ciacimos hai o krisimos. ⁹ Andã soste si o bezeh, kã on ni pakean andã mande; ¹⁰ andã soste si o ciacimos, kã giav kã muro Dad hai tume ni mai dikhen man; ¹¹ hai andã soste si o krisimos, kã o mai baro kadal lumeako si krisime andai doș.

¹² Mai si man but te phenav tumenghe, dar akanak ni daștin te înghearen len. ¹³ Dar kana avel ov, o Duho le Ciacimasko, va phiravela tumen kã saoro ciacimos. Kã ni va dela дума pestar, hai va phenela numa so așunel mandar, hai va phenela tumenghe so si te avel. ¹⁴ Ov va sikavela kabor sem dã baro, kã va lela so me phenav hai va phenela tumenghe. ¹⁵ Sea so si le Dades si muro, kodolaske phendem kã lel so me phenav hai va phenela tumenghe.

O holarimos le ucenicengo kerdeol bukuria

— ¹⁶ Țîra timpo hai ni mai dikhen man. Hai pale țîra timpo hai va dikhena man.

¹⁷ Atunci andal leske ucenicea phendes mașkar peste:

— So kamel te phenel amenghe kadalasa: «Țîra timpo hai ni mai dikhen man. Hai pale țîra timpo hai va dikhena man»? Hai kã «giav ko Dad»?

¹⁸ Anda kodoia on phenenas:

— So si kadala so phenel: «Ăk țîra timpo»? Ni gianas so kamel te phenel.

¹⁹ O Isus gianelas kã kamenas te pucen les hai pușlea len:

— Kodolaske pucen tumen mașkar tumende kã phendem: «Țîra timpo hai ni mai dikhen man. Hai pale țîra timpo hai va dikhena man»? ²⁰ Ciaces, ciaces phenav tumenghe kã tume va rovena hai va jelina, dar e lumea va bukurila pes. Hai va nekăjina tumen, dar tumaro nekăjimos va kerdeola bukuria. ²¹ E giuvli, kana si lan ăl dukha le kerimaske, nekăjil pes, kã avilos lako timpo te kerel. Dar pala so oi kerdeas le ciaves, bistrel e dukh bukuriatar kã kerdilos ăk manuș ande lumea. ²² Kadea i tume nekăjin tume akanak, dar pale va dikhava tumen. Hai tumaro ilo va bukurila pes, hai koniva ni va daștila te ciorel tumari bukuria. ²³ Ando ghes kodova nai te mai pucen man khanci.

Ciaces, ciaces phenav tumenghe: orso va manghena katar o Dad andã muro anav, ov va dela tumen. ²⁴ Gi akanak ni manglen khanci andã muro anav. Manghen hai va dela pes tumenghe, ka tumari bukuria te avel pherdi!

²⁵ Phendem tumenghe kadal bukea andã pilde. Dar avel o timpo kana ni va mai dava дума tumenghe andã pilde hai va dava tumenghe дума mișto anda o Dad. ²⁶ Ando ghes kodova, va manghena andã muro anav. Hai me phenav tumenghe kã ni mai trăbul te rughev me le Dades anda tumende. ²⁷ Kã kear o Dad iubil tumen, anda kodoia kã tume iubin man hai pakean kã me avilem katar o Del. ²⁸ Înklisem katar o Dad hai avilem ande lumea. Pale mukav e lumea hai giav ko Dad.

²⁹ Leske ucenicea phendes:

— Dikh, akanak des дума mișto, hai ni mai phenes nici ăk pilda. ³⁰ Akanak gianas kã tu pringianes sea

hai kã nai tut nevoia te pucel tut dakoniva. Kodolaske pakeas kã avilean katar o Del.*

³¹ O Isus dinea len anglal:

— Akanak pakean? ³² Așunen, avel o timpo hai akanak avilos, kana fiosavo anda tumende va nașăna kã tumare khera hai va mukena man korkoro. Dar me ni sem korkoro, kã o Dad si manța. ³³ Phendem tumenghe kadala kaște avel tumen pacea andă mande. Ande lumea va avela tumen nekazuri, dar na daran, me biruiisardem e lumea.

O Isus rughil pes anda peste

17 Pala so phendeas kadala bukea, o Isus vazdeas pe iakha karing o ceri hai phendeas:

— Dade, avilo o ciaso! Sikav kabor dă baro si keo Ciavo, ka i keo Ciavo te sikavel kabor dă baro san tu, ² pala sar dinean les zuralimos pă saoră manuș, kaște del len viața veșniko saorăn kolen saven dinean len leske tu. ³ Hai kadaia si e viața veșniko: te pringianen tut tut, o korkoro Del ciacio, hai man, le Isusos Kristos. ⁴ Me sikadem kabor dă baro san tu pe phuv, kã termenisardem e buki savi dinean lan manghe te kerav lan. ⁵ Hai akanak, Dade, sikav kabor dă baro sem me angla tute, kabor dă baro semas tusa gi kai te avel kerdi e lumea.

O Isus rughil pes anda pe ucenicea

— ⁶ Kerdem pringiendo keo anav le manușanghe save dinean len manghe andai lumea. Kire sas on, hai tu dinean len manghe hai on așundes katar ke vorbe. ⁷ Akanak on gianen kã sea so dinean man, si tutar, ⁸ anda kodoia kã dinem len ăl sikaiimata kai tu dinean len manghe, hai on lile len. Hai ciaces gianen kã me avilem tutar hai pakean kã tu dinean man drom. ⁹ Anda lende rughiv man. Ni rughiv man andai lumea, hai anda kola saven dinean len manghe tu, kã si kire. ¹⁰ Sea so si muro si kiro hai so si kiro si muro. Hai on sikaven kabor dă baro sem me. ¹¹ Me avav tute kadea kã ni mai sem ande lumea, dar on si ande lumea. Sfîntona Dade, păzisar len andă keo anav, savo tu dinean les manghe, ka on te aven iekh kadea sar seam ame. ¹² Kabor timpo semas lența, păzisardem len me andă keo anav, savo tu dinean les manghe. Păzisardem len me hai ni hasailos nici iekh anda lende, numa kova kai trăbulas te hasaol,

kaște kerdeol so phenel e Skriptura. ¹³ Dar akanak avav tute, hai phenav kadala bukea kabor mai sem ande lumea, ka len te avel len mîrî bukuria pherdi andă lengo ilo. ¹⁴ Dinem len keo kuvînto, hai e lumea urosardea len kã on nai le lumeake, kadea sar nici me ni sem le lumeako. ¹⁵ Ni rughiv tut te les len andai lumea, hai te păzis len katar o nasul. ¹⁶ On nai le lumeake, kadea sar nici me ni sem le lumeako. ¹⁷ Sfîntosar len prin o ciacimos! Keo kuvînto si o ciacimos. ¹⁸ Kadea sar tu dinean man drom man ande lumea, sa kadea dinem len i me drom len ande lumea. ¹⁹ Sfîntov man anda lende, kodolaske ka i on te aven sfîntome ciaces.

O Isus rughil pes anda saoră kola kai va pakeana andă leste

— ²⁰ Me ni rughiv man numa anda lende, hai i anda kola kai va pakeana andă mande kana așunen lenghe vorbe, ²¹ ka sea te aven iekh, kadea sar tu, Dade, san andă mande, hai me sem andă tute. Rughiv man ka on te aven andă amende, ka e lumea te pakeal kã tu dinean man drom. ²² Dinem len e slava savi tu dinean lan manghe, ka on te aven iekh, sa kadea sar ame seam iekh. ²³ Me andă lende, hai tu andă mande, ka on te kerdeon ciaces iekh, hai e lumea te gianel kã tu dinean man drom hai kã iubis len, sar iubis man i man. ²⁴ Dade, kamav ka othe kai sem me te aven i kola saven dinean len manghe, ka on te dikhen mîrî slava, e slava savi dinean lan manghe tu, kã iubisardean man mai anglal gi kai te kerdeol e lumea. ²⁵ Ciacea Dade, e lumea ni pringianel tut, dar me pringianav tut, hai kadala gianen kã tu dinean man drom. ²⁶ Kerdem lenghe pringiendo keo anav,^z hai si te mai kerav les pringiendo, ka e dragostea kai sikadean lan manghe tut, te avel andă lende hai me te avav andă lende.

O Iuda anel le soldațen te astaren le Isusos

18 Păce phendeas ăl bukea kadala, o Isus înklistos anda o foro hai ghelos înkealtar e har le Kedronoski pe ucenicea. Othe sas ăk bar andă savi întrisailos pe ucenicea. ² O Iuda, savo bikiindeas les, pringianelas o than kadava, kã o Isus maladilosas butioar othe pe ucenicea. ³ Kadea kã o Iuda lileas o grupo le soldațengo hai gărz dine drom katar

***16:30** Ando verseto 30 ăl ucenicea pringianes kã ov giangleas mai anglal so on kamnes te pucen les ando verseto 17. Hai numa o Del gianel so gîndil o manuș. Ioan 2:24-25.

^z**17:26** Ioan 12:28

ăl bare rașaia hai katar ăl fariseia,* hai aviles othe felinarența, făkliența, ciureanța hai rovleanța. ⁴O Isus, savo gianelas sea so si te kerdol pes leske, înklistos hai pușlea len:

— Kas roden?

⁵On dine les anglal:

— Le Isusos anda o Nazareto.

Ov phendea lenghe:

— Me sem.

O Iuda, savo bikindea les, i ov beșelas andăk than lența. ⁶Kana o Isus phendea lenghe: „Me sem”, dine pes palpale hai peles ke phuv. ⁷Kadea kă pale pușlea len:

— Kas roden?

On phende leske:

— Le Isusos anda o Nazareto.

⁸O Isus dinea len anglal:

— Phendem tumenghe kă me sem. Atunci kana man roden man, muken kadal manușan te telearen!

⁹Kadea dinea дума, kaște kerdeon ăl vorbe kai phendeasas len: „Ni hasardem nici iekhes anda kola saven dinean len manghe.”^a ¹⁰Atunci o Simon Petre, saves sas les ăk sabia, înkaladea lan hai dinea dab le slujitoare le bare rașaiesko hai cindeas lesko kan o ciacio. O anav le robosko sas Malhuș. ¹¹Atunci o Isus phendeas le Petreske:

— Ciu ki sabia ande teaka! Ta na peav o paharo kai dinea les manghe o Dad?

O Isus si îngheardo ko Ana

¹²Atunci o grupo le soldațengo le kăpitanosa hai ăl gărzi dine drom katar ăl bare le evreenghe astardes le Isusos hai phangle les. ¹³Înghearde les anglal ko Ana, kă sas o sokro le Kaiafasko, savo sas rașai baro ando bărș kodova. ¹⁴O Kaiafa sas kova kai sikadeasas le baren le evreenghe kă si mai mișto te merel ăk manuș korkoro anda o poporo.

O Petre phenel kă ni pringianel le Isusos

¹⁵O Simon Petre hai aver uceniko gheles pala o Isus. O uceniko kadava sas pringiando katar o rașai o baro, kadea kă întrisailos ande bar le bare rașaieski, ¹⁶dar o Petre acilos avri pașai poarta. Koaver uceniko, savo sas pringiando le bare rașaieske, înklistos avri, dineas дума le portăreasasa, hai lileas andră le Petres. ¹⁷Atunci e slujitoare savi sas portăreasa, phendea le Petreske:

— Na kumva san i tu iekh andal ucenicea kadal manușaske?

Ov phendeas:

— Ni sem.

¹⁸Ăl slujitorea hai ăl gărzi kerdesas ăk iag angarenghi, kă sas șil, beșenas othe hai tateonas. O Petre beșelas i ov lența hai tateolas.

O baro rașai pucel le Isusos

¹⁹Atunci o rașai o baro pușleas le Isusos anda leske ucenicea hai anda lesko sikaiimos. ²⁰O Isus dinea les anglal:

— Me dinem дума te așunel saorî lumea. Întotdeauna sikadem andăl sinagogi hai ko Templo, othe kai maladeon saoră evreea, hai ni phendem khanci cioreal. ²¹Soste puceș man man? Puci kolen kai așundes man, so phendem lenghe! Ita kă on gianen so dinem дума.

²²Păce phendea kadala, iekh andal gărzi kai beșelas othe dinea les dab le palmasa, phenindos leske:

— Kadea des anglal le bare rașaies?

²³O Isus dinea les anglal:

— Kana phendem daicii nasul, sikav so sas nasul. Dar kana dinem дума mișto, soste des man dab?

²⁴Atunci o Ana dinea les drom phanglo ko baro rașai o Kaiafa.

O Petre pale ciudea pes katar o Isus

²⁵O Simon Petre beșelas hai tateolas pașai iag. Kadea kă sas pușlo:

— Na kumva san iekh andal leske ucenicea?

Dar ov ciudea pes hai phendeas:

— Ni sem!

²⁶Iekh andal slujitorea le bare rașaieske, ăk ruda koleș saveske o Petre cindeas lesko khan, phendeas:

— Ni dikhlem tut me lesa ande bar?

²⁷O Petre pale ciudea pes. Hai imedime ghilabadeas o bașno.^b

O Isus angla o Pilat

²⁸Pala kodoia ăl bare le evreenghe îngheardeș le Isusos anda o kher le Kaiafasko ko palato le guvernatoresko. Sas detehara andai reat. Hai on ni întrisailos ando palato kaște na mahrin pes kaște daștin te han e sinia le Nakhimaski. ²⁹Kodolaske o Pilat înklisto avri lende hai phendea lenghe:

***18:3** Ăl soldațea sas andai armata le romaienghi hai ăl gărzi sas evreea katar o Templo.

^a**18:9** Ioan 6:37–39; 17:2; Salmi 41:11 ^b**18:27** Ioan 13:38

— So doş anen kontra kadal manușăski?
³⁰ On dine les anglal:
 — Kana kadav manuș ni kerdeasas bukea nasul, ni afi dasas les pă keo vast!*

³¹ Atunci o Pilat phendea lenghe:
 — Len les tume hai krison les pala tumari kris!
 Ȃl evreea phende leske:
 — Amenghe nai amenghe îngăduiime tumendar te mudaras khanikas.

³² Kadala kerdineailles kaște kerdeon Ȃl vorbe le Isusoske kana phendeas sar va merela.^{c†} ³³ Atunci o Pilat risailos ando palato, dinea mui le Isusos hai phendea leske:
 — San tu o thagar le evreengo?
³⁴ O Isus dinea les anglal:
 — Tutar phenes e buki kadaia sau phende tuke aver anda mande?
³⁵ O Pilat dinea les anglal:
 — Ni gianes kȂ ni sem evreeo? Keo neamo hai Ȃl rașaia Ȃl bare dine tut pă muro vast. So kerdean?
³⁶ O Isus dinea les anglal:
 — Muro thagarimos nai andai lumea kadaia. Kana muro thagarimos sas andai lumea kadaia, mȂrȂ slujitorea afi mardilesas ta na avav dino pȂl vast le barenghe le evreenghe. Dar ni, muro thagarimos nai katar.
³⁷ Atunci o Pilat phendea leske:
 — Kadea, san thagar?
 Hai o Isus dineas anglal:
 — Sar tu phenes, sem thagar. Kerdilem anda kadaia hai anda kadaia avilem ande lumea te phenav o ciacimos. Orkon si anda o ciacimos kerel so me phenav.
³⁸ O Pilat phendea leske:
 — So si o ciacimos?
 PȂce phendeas kadaia, o Pilat pale Ȃnklistos kȂl evreea hai phendea lenghe:
 — Me ni arakhav nici Ȃk doș andȂ leste! ³⁹ Dar si tumen obicei te Ȃnkalavav dakanikas dȂ o ghes le Nakhimasko. Kadea, kamen te Ȃnkalavav tumenghe «le thagares le evreengo»?
⁴⁰ Atunci on palpale dine mui:
 — Na les, hai le Barabas!

O Baraba sas iekh anda kola kai uștenas kontra le romaienghi.

19 Atunci o Pilat lileas le Isusos hai ciuteas te biciuin les. ² Ȃl soldașea khubdes Ȃk koroana karnenghi, ciutes lan leske po șȂro hai hureade les Ȃk mantauasa loli. ³ Avenas leste hai phenenas leske:
 — Te trail o thagar le evreengo!
 Hai denas les palme. ⁴ O Pilat pale Ȃnklistos avri hai phendea le evreenghe:

— Ita, anav les tumenghe avri, kaște gianen kȂ ni arakhav nici Ȃk doș andȂ leste!

⁵ Atunci o Isus Ȃnklistos avri, phiraindos e kununa le karnenghi hai e mantaua purpurio. O Pilat phendea lenghe:

— Ita o manuș!

⁶ Atunci kana dikhle les Ȃl bare le rașaienghe hai Ȃl gȂrzi le Temploske, dine mui:

— RȂstignisar les! RȂstignisar les!

O Pilat phendea lenghe:

— Len les tume hai rȂstignin les! KȂ me ni arakhav nici Ȃk doș andȂ leste!

⁷ Ȃl bare le evreenghe dine les anglal:

— Amen si amen Ȃk kris hai pala e kris kadaia ov trȂbul te merel, kȂ dinea pes kȂ si o Ciavo le Devlesko.^d

⁸ Kana o Pilat așundeas kadal vorbe, darailos i mai but. ⁹ Ghelos pale ande sala le krisaki hai pușleas le Isusos:

— Katar san?

Dar o Isus ni dinea les anglal. ¹⁰ Atunci o Pilat phendea leske:

— Ni des дума mașȂta? Ni gianes kȂ me daștiv te dav keo drom hai me daștiv te rȂstigniv tut?

¹¹ O Isus dinea les anglal:

— Ni daștisas te keres manghe khanci kana na fi sas tuke dino oșral. Kodolaske kova kai dinea man pă keo vast si les Ȃk bezeh mai baro.

¹² Pala kodoia o Pilat rodelas te del lesko drom, dar Ȃl evreea denas mui:

— Kana desa o drom kadal manușȂsko, ni san amal le bare thagaresa, le cazarosa! Orkon phenel kȂ si thagar si kontra le cazaroski!

¹³ Atunci kana așundeas o Pilat kadal vorbe, Ȃnkadeas avri le Isusos hai beșlos po skauno le kriseako,

***18:30** Ȃl rașaia ni kamnes te phenen kȂ o Isus hulisardeas, kȂ gianenas kȂ Ȃl romaia ni mudaren Ȃk manuș kai hulil.

†**18:32** Ȃl evreea mudarenas le manușȂn barenșȂ hai Ȃl romaia mudarenas le manușȂn po trușul, hai o Isus phendeasas kȂ ov si te avel vazdino pȂk kașȂ.

^c**18:32** Ioan 3:14; 12:32-33 ^d**19:7** Matei 26:63-66; Levitiko 24:16

ando than kai buciolas Pardoseala andal Bar, savo ande cib le evreenghi buciol Gabata. ¹⁴ Sas o ghes kana pregătinas pes anda o ghes o baro le Nakhimas-ko,*^e kam kã le șovengo ciaso.† O Pilat phendeas le evreenghe:

— Italo tumaro thagar!

¹⁵ Kadea kã on dine mui:

— Le les, le les, răstignisar les!

O Pilat pușlea len:

— Te răstigniv tumare thagares?

Ăl bare le rașaienghe dines anglal:

— Ame nai amen aver thagar, numa o baro thagar, o cezar!

¹⁶ Atunci o Pilat dinea les pă lengo vast kaște avel răstignime.

E răstignirea le Isusoski

Kadea kã liles le Isusos hai înghearde les. ¹⁷ Înghearindos peo trușul, o Isus înklistos anda o foro gi ko than kai buciol O Than o Kokalo le Șăresko, savo ande cib le evreenghi buciol Golgota. ¹⁸ Othe răstignisarde les andăk than înkã duiența, iekh andăk rig hai koaver andă koiaver rig, hai ando mașkar sas o Isus. ¹⁹ O Pilat ramosardeas ăk texto kai phenelas: „O Isus o nazariteano, o thagar le evreengo”, hai ciutea les po trușul. ²⁰ O than kai sas răstignime o Isus sas pașă katar o foro, hai kodolaske but evreea cetisardes o texto kadava. Hai sas ramome ande cib le evreenghi, ande latina hai ande greaka. ²¹ Atunci ăl bare rașaia le evreenghe phendes le Pilatoske:

— Na ramosar «O thagar le evreengo», hai kã «O manuș kadava phendeas: ‘Me sem o thagar le evreengo’ »!

²² O Pilat dineas anglal:

— So ramosardem, ramosardem.

²³ Păce ăl soldașea răstignisardes le Isusos, liles leske țoale hai hulade len andă ștar riga, pok rig anda fiosavo soldato. Liles i lesko gad kai sas bi suiimasko, andak kotor dă opral gi tele. ²⁴ Atunci phendes iekh avreske:

— Ta na keras les kotora, hai te das le zalosa kasko avela!

Kadaia kerdilis kaște kerdeol so sas ramome: „Hulades mîră țoale mașkar peste hai dines le zalosa anda muro gad.”^f Kadea kã kadaia kerdes ăl soldașea.

²⁵ Pașă o trușul le Isusosko beșenas leski dei, e phei leske daki, e Maria le Klopaski hai e Maria andai Magdala. ²⁶ Kana o Isus dikhleas pe da hai pașă late pe ucenikos saves iubilas les, phendeas pe dake:

— Giuvlie, akanak kova si keo ciavo!

²⁷ Phendeas i le ucenikoske:

— Itali ki dei!

Hai de atuncia o uceniko lilea lan peste khere.

O Isus merel

²⁸ Pala kodoia o Isus, savo gianelas kã akanak sea termenisailos, kaște kerdeol so sas ramome, phendeas:

— Si manghe truș.^g

²⁹ Othe sas ciutino ăk vaso moleasa șukli, kadea kã kingheardes ăk bureto ande mol e șukli, ciute les andăk trestia isoposki^h hai înghearde les kã lesko mui.ⁱ

³⁰ Hai păce pileas e mol e șukli, o Isus phendeas:

— Termenisailos.

Hai bangheardeas peo șăro hai dineas peo duho.

³¹ Sas paraștui, hai o Sabato kodova sas ăk ghes baro. Kadea kã ăl evreea, kaște na acion ăl trupuri po trușul ando timpo le Sabatosko, mangles le Pilatoske te înkhearen lenghe pîrne hai te aven lile poa trușul.^j ³² Kadea kã ăl soldașea aviles hai înkheardes ăl pîrne le angluneske, pala kodoia i kolavreske kai sas răstignime lesa. ³³ Dar kana aviles ko Isus hai dikhles kã si mulo, ni înkheardes leske pîrne. ³⁴ Dar iekh andal soldașea pusadeas lesko prașavo le sulițasa hai sigo thabdeas rat hai pai. ³⁵ Kova kai dikhleas e buki kadaia phendeas anda kadaia, hai leski mărturia si ciacii, hai ov gianel kã phenel o ciacimos. Hai phenel kadaia ka i tume te pakean. ³⁶ Kadala kerdineailos kaște kerdeol so sas ramome: „Nici iekh andal leske kokalea ni va avela înkheardo”.^k ³⁷ Hai andă aver than e Skriptura mai phenel: „Va dikhena koleste saves pusade les.”^l

O Isus si lilo poa trușul hai si prahome

³⁸ Pala kodoia o Iosif andai Arimateia mangleas le Pilatoske te mukel les te lel o trupo le Isusosko. Ov sas

***19:14** O ghes o baro le Nakhimasko si o ghes kana ăl evreea anen peske goghi kã kana sas ando Egipto, o îngero le mulimasko nakhlos pașă lende hai on hastrailos othar.

†**19:14** O ciaso le șovengo pala ăl romaia sas kãl șov de tehara, dar pala ăl evreea sas kãl deșudui ando ghes.

^e**19:14** Exodo 12:13-14 ^f**19:24** Salmi 22:18 ^g**19:28** Salmi 22:15 ^h**19:29** Exodo 12:22

ⁱ**19:29** Salmi 69:21 ^j**19:31** Deuteronomo 21:22-23; Iosua 8:29 ^k**19:36** Salmi 34:20; Exodo 12:46

^l**19:37** Zaharia 12:10

uceniko le Isusosko, dar cioreal, daratar le barenghi le evreenghe.^m O Pilat muklea les, kadea kã ov avilos hai lileas o trupo le Isusosko.³⁹ Avilos i o Nikodim, kova kai anglal ghelosas e reat ko Isus, hai andineas smirna hamime aloiasa kam ãk șãl litre.*⁴⁰ Atunci liles o trupo le Isusosko hai pakearde les andã dorea pînzake, le dikolonosa, pala o obicei le prahomasko kãl evreea.⁴¹ Ando than kai sas rãstignime o Isus sas ãk bar, hai ande bar sas ãk than prahomasko nevo, kai ni sas ciutino koniva.ⁿ⁴² Kodolaske ciutes othe le Isusos, kã kãl evreea sas e paraștui, hai kã o than le prahomasko sas pașã.

O than le prahomasko nango

20 Kurke, o angluno ghes anda o kurko, deteha- ra andai reat kana înkã mai sas tuneरिकo, e Maria andai Magdala ghelis ko than le prahomasko, hai dikhleas kã o bar sas dino rigate poa than le prahomasko.² Atunci nașlis hai ghelis ko Simon Petru hai kolavreste uceniko, saves iubilas les o Isus, hai phendea lenghe:

— Liles amare Raies anda o than le prahomasko, hai ni gianas kai ciute les.

³ Atunci o Petre hai koaver uceniko înklistes hai gianas karing o than le prahomasko.⁴ Æl dui începosailles te nașãn andãk than. Dar koaver uceniko nașãlas mai sigo dã sar o Petre hai areslos mai anglal.⁵ Banghilos hai dikhleas ãl dorea le pînzake^o tele, dar ni întreisailos.⁶ Atunci o Simon Petre, kai avelas pala leste, arezlos i ov hai întreisailos ando than le prahomasko, hai dikhleas ãl dorea le pînzake tele.⁷ Hai o ștergari, savo sas po șãro le Isusosko, nas le doreanța le pînzake, hai sas ciutino andã aver than korkoro, kerdo sulo.⁸ Atunci koaver uceniko, kai arezlosas mai anglal ko than le prahomasko, întreisailos i ov hai dikhleas hai pakeaias.⁹ Kã înkã ni hakearenas so sas ramome: kã o Isus trãbulas te întviol andal mule.¹⁰ Pala kodoia ãl ucenicea risaile kã pe khera.

O Isus sikadeol le Mariake andai Magdala

¹¹ Dar e Maria beșelas avri pașã o than le prahomasko hai rovelas. Hai kana rovelas, banghilis te dikhel ando than le prahomasko.¹² Hai dikhleas dui înge- rea andã parnimaste, beșîndos ando than kai sas

ciutino o trupo le Isusosko, iekh ko șãro hai iekh kãl pîrne.¹³ Hai on phende lake:

— Giuvlie, soste roves?

Oi phendea lenghe:

— Kã liles mîrã Raies, hai ni gianav kai ciute les.

¹⁴ Pãce phendeas kadal vorbe, boldineailis hai dikhleas le Isusos beșîndos othe andã pîrnende, hai ni gianelas kã si o Isus.¹⁵ O Isus phendea lake:

— Giuvlie, soste roves? Kas rodes?

Oi pakeaias kã si o grãdinari hai phendea leske:

— Raia, kana tu lilean les, phen manghe kai ciutean les, hai va giava te lav les.

¹⁶ O Isus phendea lake:

— Marie!

Oi boldineailis hai phendea leske ande cib le evreenghi:

— Rabuni!

Kai hakeardeol: „Sikaiitorina!”¹⁷ O Isus phendea lake:

— Na înkear man, kã înkã ni uștilem ko Dad. Hai gia kã mîrã phral hai phen lenghe kã ușteav kã muro Dad hai kã tumaro Dad, kã muro Del hai kã tumaro Del!

¹⁸ E Maria andai Magdala ghelis hai phendeas le ucenicenghe:

— Dikhlem le Raies!

Hai phendea lenghe so phendeas lake o Isus.

O Isus sikadeol le ucenicenghe

¹⁹ Ande reat sa kodol kurkeski, kana ãl udara le thaneske kai sas kidine ãl ucenicea sas phandade daratar katar ãl bare le evreenghe, avilos o Isus, beșlos andã lengo mașkar hai phendea lenghe:

— Pace tumenghe!

²⁰ Hai pãce phendeas kadal vorbe, sikadea lenghe pe vast hai peo prașao. Kadea kã ãl ucenicea bukurisailles kã dikhles le Raies.^p²¹ Atunci o Isus pale phendea lenghe:

— Pace tumenghe! Sar man dinea man drom o Dad, kadea i me dav tumen drom.

²² Hai pãce phendeas kadala, phurdeas pã lende hai phendea lenghe:

— Len o Duho Sfînto!²³ Kana va iertina dakanikaske bezeha, va avela iertime, hai kana avrenghe ni va putrena lenghe bezeha, nai te aven putarde.

***19:39** Æk litra si lan kam 300 g, nai sar o „litru”.

^m**19:38** Matei 27:57; Marko 15:43; Luka 23:51 ⁿ**19:41** Matei 27:60 ^o**20:5** Ioan 19:40
^p**20:20** Ioan 16:19-22

O Isus sikadeol le Tomaske

²⁴ Dar o Toma, phendo Geamăno, iekh andal deșu-
dui, nas lența kana avilos o Isus. ²⁵ Kadea kã kolaver
ucenicea phende leske:

— Dikhleam le Raies!

Dar ov phendeas lenghe:

— Nici ăk data ni va pakeava, kana ni va dikhava
andă leske vast o semno le karfengo hai kana ni va
ciava muro nai ando semno le karfengo hai kana ni
va ciava muro vast andă lesko prașao!

²⁶ Pala ăk kurko, ăl ucenicea le Isusoske sas pale
ando kher, hai sas i o Toma lența. Kana ăl udara sas
phandade, avilos o Isus, beșlos andă lengo mașkar
hai phendeas:

— Pace tumenghe!

²⁷ Pala kodoia phendeas le Tomaske:

— An kathe keo nai hai dikh kã mîră vast! Hai an
keo vast hai ciu les andă muro prașao! Hai na av bi
pakeamasko hai av pakeamasa!

²⁸ O Toma dinea les anglal:

— Muro Rai hai muro Del!

²⁹ O Isus phendea leske:

— Anda kodoia kã dikhlean man, pakeaian. Bahta-
le si kola kai ni dikhle dar sa pakeaie.⁹

Soste si ramome o lil kadava?

³⁰ Hai o Isus mai kerdeas but aver semnea angla pe
ucenicea, save nai ramome ando lil kadava, ³¹ dar ăl
bukea kadala sas ramome ka tume te pakean kã o
Isus si o Kristos, o Ciavo le Devlesko, hai anda kodoia
kã pakean, te avel tumen viața prin lesko anav.

O Isus sikadeol ko Lako le Tiberiadiako

21 Pala kodoia o Isus sikadilos pale pe uceni-
cenghe ko Lako le Tiberiadiako. Sikadilos
lenghe kadea: ² O Simon Petre, o Toma (phendo Gea-
măno), o Natanael andai Kana ande Galileea, ăl cia-
ve le Zebedeoske hai aver dui ucenicea anda leske
sea sas kidine andăk than. ³ O Simon Petre phendea
lenghe:

— Giav te astrav macio.

— Gias i ame tusa — phende leske kolaver. Kadea
kã gheles hai uștiles ande korabiia, dar ande reat
kodoia ni astardes khanci. ⁴ Kana parnilosas, o Isus
beșelas pe rig le paieski. Dar ăl ucenicea ni pringian-
des kã si o Isus. ⁵ O Isus phendea lenghe:

— Ciavorale, kadea si kã nai tumen macio?

On dine les anglal:

— Nai amen.

— ⁶ Ciuden o năvodo pe rig e ciacii le korabiiaiki
hai va arakhena! — phendea lenghe ov. Kadea kã on
ciude les, hai ni mai daștinias te ınkalaven les andai
kauza le bute maceski. ⁷ Atunci o uceniko saves iu-
bilas les o Isus phendea le Petreske:

— Si o Rai!

Kana o Simon așundeas kã si o Rai, lileas hai phan-
gleas e haina pã peste, kã sas nango, hai huklos ando
pai. ⁸ Hai kolaver ucenicea aviles le korabiiasa, kã
nas dur katar e rig le paieski, doar kã ăk șăl metrea
dă dur.* Țîrdes o năvodo le macesa. ⁹ Kana arezles ke
rig le paieski, dikhles othe ăk jaro angarengo, macio
po jaro hai marno. ¹⁰ O Isus phendea lenghe:

— Anen andal mace kai astarden len akanak!

¹¹ O Simon Petru uștilos ande barka hai Țîrdeas o
năvodo pe rig le paieski, pherdo ăk șăl hai peinda
hai trin mace bare. Dar ku sea kã sas kadiki dă but,
o năvodo ni cindilos. ¹² O Isus phendea lenghe:

— Aven te han!

Hai nici iekh andal ucenicea ni ındrăznisardeas te
pucel les: „Kon san?” Kã on gianenas kã si o Rai. ¹³ O
Isus pașilos, lileas o marno hai dinea les lenghe. Sa
kadea kerdea i le macesa. ¹⁴ Kadava akanak sas le tri-
nengo drom kana sikadilos o Isus le ucenicenghe,
păce sas ınviome andal mule.

O Isus del дума le Petresa

¹⁵ Păce hales, o Isus phendeas le Simon Petreske:

— Simone le Ionasko, iubis man tu mai but dă sar
kadala?

O Petre dinea les anglal:

— Da, Raia, gianes kã sem keo amal.

O Isus phendea leske:

— De mîră meien te han!^r

¹⁶ Phendea leske pale, le dongo drom:

— Simone le Ionasko, iubis man?

Hai o Petre dinea les anglal:

— Da, Raia, gianes kã sem keo amal.

— Av tut grija katar mîră brakhea! — phendea les-
ke o Isus. ¹⁷ Hai phendea leske le trinengo drom:

— Simone le Ionasko, san muro amal?

O Petre ıntristosailos kã pușleasas les le trinengo
drom: „San muro amal?” Hai phendea leske:

— Raia, tu sea gianes, gianes kã sem keo amal!

***21:8** „Ăk șăl metrea” ando originalo si „dui șăla kuia”. Ăk kui si lan kam 45 de centimetrea.

⁹**20:29** 1 Petre 1:8-9 ^r**21:15** Romaia 8:36; 1 Petre 2:25

O Isus phendea leske:

— De mîră brakhean te han! ¹⁸ Ciaces, ciaces phenav tuke: Kana sanas tărno, phandesas korkoro ki haravli hai giasas kai kamesas. Dar kana va phureosa, va întinzosa ke vast hai aver dakoniva va phandela tut şălesa hai va înghearela tut kai ni kames te gias.

¹⁹ (Phendeadas kadal vorbe kaşte dikheol so felosa mulimasko va sikavela o Petre kabor dă baro si o Del.) Pala kodoia phendea leske:

— Haida pala mande!

²⁰ O Petre boldineailos hai dikhleas kă avelas pala lende o uceniko saves iubilas les o Isus. (Kova kai ando timpo le cinako banghilosas karing o Isus hai phendeadas: „Raia, savo si kai va bikinela tut?”^s)

²¹ Kana o Petre dikhlea les, phendeadas le Isusoske:

— Raia, dar kalesa so va kerdeola?

²² O Isus phendea leske:

— Kana kamava ka ov te aciol gi kana me avava, so hal tut tut? Tu haida pala mande!

²³ Kadal vorbe înklistes maşkar ăl phral, kă o uceniko kodova ni va merela. Dar o Isus ni phendeadas le Petreske kă ni va merela, hai „Kana kamava ka ov te aciol gi kana me avava, so hal tut tut?”

²⁴ Kadava si o uceniko kai mărturisil anda bukea kadala hai kai ramosardeas kadala. Hai ame gianas kă leski mărturia si ciacii.

²⁵ Mai si but aver bukea save kerdea len o Isus, kai te afi sas ramome iekh po iekh, pakeav kă nici kear andă kadai lumea sea nas than le lilen ramome.